

Echte Vrienden

door „Bethanie“ Bloemendaal
met Prentjes van Jan Wiegman
Van Munster's Uitg. Mij. Amsterdam

ECHE VRIENDEN

**„Uitgegeven onder goedkeuring van de
Keurraad voor Roomsche Jeugdlectuur”**

EVULGETUR

G. HUIBERS

Censor deputatus

Amstelodami, 23 Maii 1928

ECHE VRIENDEN

DOOR

„BETHANIE" BLOEMENDAAL

VERSIERD MET PRENTJES VAN JAN WIEGMAN

VAN MUNSTER'S UITGEVERS MAATSCHAPPIJ — AMSTERDAM

WILLEM DOYLE

DE VECHTERSBAAS

't Was vasten.

Willy Doyle stond voor de grote spiegel op de slaapkamer van zijn moeder.

Hij stond met gebalde vuisten en een woedend gezicht, alsof hij tegen iemand aan het vechten was.

Dat was ook zo.

Hij zei:

Ik zal je uithongeren, ik zal je vermoorden! Geen stukje snoep krijg je, geen kruimel koek zul je hebben!

Toen begon hij te lachen.

Ziezo, dacht hij. Ik zal eens zien, wie de baas is! Als ik toch voor O. L. Heer niet snoepen wil in de vasten, dan zàl ik niet snoepen. En niemand zal iets te zeggen hebben over Willy Doyle dan Willy Doyle!

Langs de leuning gleed hij de trap af naar beneden.

Uit louter goeie bui trok hij zijn zusje aan haar haar en bokste Karel omver.

Ja, een reuze beste bui had hij!
Willy hield van vechten. Niet alleen tegen zich zelf vocht hij. Vooral ook tegen zijn broertje Karel! Vechten wie het sterkste was! Of hardlopen, dat 't suisde langs de grond, en dan kijken, wie 't eerst aan het doel was! Of hoogspringen of ver-springen!

't Meest hield hij van soldaatje spelen. Een echte kamp was het dan: wie de vlag had, was de overwinnaar! Dan maakten ze heel de kinderkamer leeg — alle meubelen aan de kant — de speelrommel er uit: een groot slagveld moest de kamer worden.

Willy stelde Ierland voor: hij was een Ierse jongen en hield van zijn land.

Karel was dan vanzelf Engeland.

En dan kampten ze, mooi overlegd en niet maar zo in 't wilde, tot een van beiden de vlag had, die in het midden stond opgesteld.

Maar dat was niet gemakkelijk.

Karel en zijn volgelingen be-

waakten de vlag — links, rechts schoten ze er voor langs, maar altijd zó, dat de vlag goed gedekt stond.

Tot opeens, floep! Daar stond Willy met de vlag in zijn hand! Zwaaiend, zwierend: ik heb ze!

Niemand begreep, hoe Willy de vlag zo opeens had. Maar ja — Willy was *zo vlug*. Met een handige greep had hij de vlag opeens gesnapt!.....

Later dacht Willy: wat heb ik er nou eigenlijk aan, dat ik de vlag had.....?

Toen hij groter werd, was hij nog dol op kampen. Cricket en tennis en voetbal — hij ging er in op! En handig als hij er in was! Hij won heel vaak; maar altijd op een eerlijke manier.

Hij was ook verzot op zwemmen. Hè, die lange einden, die je zwemmen kon in de Ierse rivieren! Als de zon zo warm was en het water zo koel! En dan dat verrukkelijke: om het hardst zwemmen! Dan strekten hij en Karel gelijk hun armen naar voren — mooi spits hun handen — en met gelijke plons schoten de beide jongens het water in, en dan vooruit, vlug, vlug....

Dikwijls was Willy het eerst aan het doel.

Dan stond hij daar, blazend en lachend met zijn haren nog nat van het water: „nou Karel! Ouwe jongen! wie was er het eerste?”

Maar achteraf kwam dat vervelende soms weer; dan dacht hij: wat heb ik er nou aan, dat ik er het eerste was?

Willy was bezig de schoenen te poetsen van het nieuwe dienst-

meisje, dat zijn moeder had. 't Was een meisje van buiten; ze was nog niet erg gewend en niet helemaal op streek. Het meisje lachte een beetje verlegen. Ze vond het heel aardig van jongeheer Willy.

Willy stond te poetsen, tot hij 't er warm van kreeg. Zijn beide benen stonden stevig op de grond geplant en hij poetste maar — eerst was er wel wat te veel schoensmeer op, maar dat gaf niets. Dan maar flinker uitborstelen, dan glimmen ze des te mooier.

„Anna! Nou heb ik een idee!”

„En dat is, jongeheer?”

„Ik koop twee pond thee — en jij bewaart het stiekum in de keukenkast. En ik neem er wat uit, als ik daar zin in heb.”

„Zoals de jongeheer verkiest! Maar wat zult u met twee pond thee doen?” Anna lachte.

„Dat zul je wel zien, Anna! Maar niet verraden, hoor?”

De thee werd op de afgesproken plaats bewaard, zodat Willy en Anna er alleen van af wisten.

Af en toe nam Willy er wat uit.

Dan ging hij naar de arme mensen in de buurt, waar hij dikwijls kwam, zette daar water op het vuur, en in een ogenblikje had hij een potje thee klaar! Hè, dat deed hun zo goed!

„Ziet u, jongeheer, voor zo iets hebben we geen geld — we zijn blij, dat we brood en aardappelen en 's Zondags een stukje spek kunnen kopen en wat vet door de week... maar een echt kopje thee — nou fijn hoor!”

„Zal ik nog eens terug komen thee zetten?” lachte Willy. „Of nee, ik kan wat thee hier laten — dan kan je zelf wat zetten.”

„Hè nee, jongeheer, u moet zèlf komen! Neem de thee maar weer

mee terug! Als u ze hier laat, komt u misschien zelf niet!....”

„Goed dan, ik kom wel eens weer.... maar dan neem ik een kwast mee! 't Ziet er hier zo uit.... Dan geef ik eens een sausje aan de wanden. Wat voor kleur zullen we nemen?”

„O, jongheer, als u dat zou willen doen? ! Wij kunnen 't zelf niet, we zijn te oud.... ik kan niet eens het trapje op komen.”

„Nou, ik wel,” zei Willy. „Al was het trapje zo hoog als de toren.”

Toen Willy op straat liep floot hij een deuntje. „Hè, ik heb toch zo'n plezier,” zei hij tegen zich zelf. „Waarom toch?”

Werkelijk kwam Willy na enkele dagen terug. Anna de keukenmeid en Kaatje het kamermeisje wisten er alleen van.... die hadden hun schorten geleend.

Een grote emmer met kalk had hij aan zijn arm hangen en over de andere arm had hij de schorten. Een grote en een kleine kwast had hij ook nog bij zich en toen begon het!

Handig stapte Willy het wankel trapje op en begon de zolder te witten. Hè, daar begon het huisje anders van uit te zien! De vrouw keek wel af en toe benauwd naar de spatters, die op de vloer kwamen, maar dan riep Willy naar beneden:

„Dat is niks hoor — ik schrob 't dadelijk wel bij!”

Het arme, oude vrouwtje kon haar oren niet geloven! Dat jongheer Willy dat nou zelf kwam doen voor haar! Haar kinderen waren weg.... ze had niemand meer.... en zelf was ze te oud om zo te werken....

„Hoe kan ik u toch danken, jongheer Willy?”

„O, dat is niets, ik doe 't graag,” zei Willy dan.

En met mooie gelijke strepen, als een echte stucadoor, witte hij het hele kamertje.

„Nou nog niet direct er aan zitten, hoor, vóórdát 't droog is! Anders geeft het vlekken! Nee, ik zal die vloer wel dweilen, blijf toch zitten, oudje, dat kan ik veel beter. En dan zetten we weer thee, je weet wel, en dan verdwijn ik”

Werkelijk nam Willy een dweil en knapte er de vloer mee op; een paar keer uitwringen, nieuw water, zie zo!

En lachend zette Willy vast theewater op.

„En weet je wat je nou doet?” zei hij: „Nou bid je voor mij een rozenkrans! De H. Maagd moet mij bijzonder helpen, zie je. En jou moet ze toch een goed plekje in de hemel geven, niet?”

Ja, ja, knikte de vrouw. zo'n vrome jonge meneer was 't toch, die jongeheer Willy, zo deftig as ie was.

Weer had Willy plezier, toen hij met de emmers, waar de kwasten in rammelden, terug rende — vlug over de weg. Waarom toch?

Toen gebeurde er iets heel bijzonders.

Het was in het huisje van een stervende man.

De man had heel veel kwaad gedaan in zijn leven. Heel dikwijls was hij dronken geweest. En het ergste was: hij wou zich niet bekeren.

Willy zat aan het bed en vroeg nog eens: „beste kerel, over een paar uur ben je dood! Zou je nou niet zo verstandig zijn, om een priester te roepen? Hoe wil je nou toch zo sterven?!”

De man bromde wat. Maar een priester wou hij niet hebben.

En weer begon Willy: „Ik ga niet weg, voor je het in je ziel in orde gemaakt hebt. denk er toch eens aan, dat je met een paar uur bij O. L. Heer zult zijn. Wat zul je dan zeggen?”

„Ik wil geen priester,” zei de man.

Willy Doyle werd bang.

Hij zag naar de man — naar het kamertje — weer naar de man.

Een paar uur kon hij nog leven, had de dokter gezegd.

Maar dan hing van die paar uur zijn hele eeuwigheid af!

Dan zou in die paar uur beslist worden, of hij duizenden en duizenden en millioenen jaren lang gelukkig zou zijn — of dat hij in de hel zou branden.

Willy werd bang. Voor het eerst van zijn leven.

Wat was dat toch voor vreselijk iets, dat onder zijn ogen gebeurde?

Daar lag een mens te sterven.

Daar was de duivel aan het vechten.

Wie zou overwinnen?

Willy schrok van zich zelf: ja, dit was nu eens een echt gevecht!

Dit gevecht was van belang!

Hij lachte om zijn cricketmatches en soldatenspelerijen..... dat was allemaal kinderspel: maar hier was een mens met de duivel aan het vechten..... hier was het ernst.....

„O lieve Jesus!” bad hij opeens: „help ons toch! O ik zal mee vechten, mee vechten aan uw kant: en de duivel zal 't verliezen. O red hem toch!”

De oude man draaide zich een beetje om.

Bleek was hij en een beetje blauw werd hij al.

Hij zou niet lang meer leven.

Willy kreeg 't er benauwd van.

„Jesus,” riep hij, „Jezus, U moet hem helpen! Wat kan ik doen? Kan ik dan niets doen? Ja, ik kan mee vechten, ik kan bidden, ik kan offers brengen, ik kan aan uw kant mee doen! O red hem toch!”

Weer draaide de man zich om..... hij keek suf voor zich uit; hij was half bewusteloos.

Een klok sloeg; zwaar en hol klonk het.

Vier uur had Willy al bij de man gezeten.

Hij nam het hoofd van de oude man in zijn handen en in zijn oren riep hij: „Hoor je me? Je gaat dood. Dood ga je! In een paar uren! Dan zie je God! En in de hemel is de H. Maria! En in de hel zijn duivels. Daar moet je branden! Hoor je me, o hoor me toch!!

In de hemel is Jesus, en die heeft zoveel pijn gehad voor ons.....
voor jou ook, ja, voor jou.....”

Hij liet het hoofd van de man weer los. Het gaf niets.

Uren en uren zat Willy Doyle nog bij de man.

En hij bad maar.

En op het laatst, na acht uur zowat, draaide de man zijn hoofd om en zei zacht: „ik wil een priester hebben”.

Willy vloog weg.

Hij rende naar de pastorie.

En na een poosje, toen alles netjes klaar stond op het tafeltje hij de zieke, kwam de priester.

De deur stond op een kier: zonder bellen kon de priester binnen.

O wat liep nu alles heerlijk af!

Heel eerbiedig liep Willy de priester tegemoet. De priester droeg ons Heer!

En toen biechtte de man, en ontving de H. Communie en het H. Oliesel; en met Jesus in zijn hart stierf hij.

Toen wist Willy Doyle opeens, waar hij tegen vechten zou in het vervolg. Hij zou vechten tegen de hel! Hij zou vechten tegen de duivel!

Ja, hij kon het niet uitstaan, dat er zoveel mensen in de hel komen! Bekeren moesten ze zich: van Jesus worden moesten ze! Daar zou hij voor werken. Die paar jaar, dat je leefde, wat kon het hem schelen! Een ding was maar van belang: of O. L. Heer het winnen zou en de mensen in de hemel zou krijgen, of dat de duivel ze grijpen zou voor de hel.

„Willy, wat wil je nou worden?” vroeg zijn vader.

„Ik word Jesuïet,” zei Willy.

En hij trommelde op de piano en had enorm plezier.

Achteraf dacht Willy, hoe hij toch zo opeens geantwoord had:
„Ik word Jesuïet”.

Al lang wist hij het eigenlijk, dat hij Jesuïet wou worden — maar zo hardop had hij 't nog nooit gezegd — tegen niemand, nee, tegen zichzelf niet eens.

Maar ja: Jesuïet zou hij zijn, en Christes zou zijn Koning wezen, en de duivel zijn grote vijand: en hij zou vechten tot hij er bij dood zou vallen!

WILLEM DOYLE II

IN DIENST VAN DE GROTE KONING

Ziezo, dacht Willem Doyle, toen hij met drie treden de trap van het Jesuïetenhuis was opgestoven: nou zit ik hier om voor Pater te leren en om heilig te worden. De rest gaat mij niet aan. O. L. Heer is mijn beste vriend, en die heeft voor mij heel veel pijn en verdriet gehad. Nu zullen we 't eens omkeren. Nu ga ik vechten voor Hem: en 't liefst vecht ik me dood. En daarom hoop ik, dat ik martelaar mag worden.

Als je iets graag wilt, dan doe je het verstandigste, als je het de H. Maria vraagt. Die geeft altijd alles aan iedereen, als het tenminste goed voor je is.

Dat deed Willem Doyle dan ook.

Maar hij was wel zo slim om te begrijpen, dat martelaar worden een heel grote gunst is! Je wordt maar zo geen martelaar! Daar moet je leven ook naar zijn! Als je al kwaad wordt, als je soep te heet is, is er veel kans, dat je hard weg loopt, als je op een brandstapel wordt gezet voor je geloof! En als je zit te zuchten, als je je in de vinger

snijdt, wordt je allicht heel benauwd voor een zwaard of een bijl! Daarom dacht Willem Doyle: ik moet flink worden: niet klagen — nooit — over niets. Of ik nou ziek ben of gezond, of ik nou pijn heb of niet; of de mensen me nou aardig vinden of niet: wat geeft het? Ik klaag er niet over en ik zet geen zuur gezicht.

Dat valt niet altijd mee!

Dat merkte Willem Doyle ook!

Om te beginnen had je al: dat eeuwige studeren! Hij hield niet van studeren. Doyle kon beter voetballen of hardlopen, dan over de boeken zitten! Maar ja, als je priester wil worden en Pater, dan moet je veel leren! En niet een paar jaar, maar heel veel jaren! En dan had hij wel eens zin de hele boekeboel in de hoek te smijten en de schriften er bij! Maar wat zou er dan terecht komen van zijn vechten voor God? En van zijn grote plannen om martelaar te worden? Nee, 't opgeven! De moed opgeven is laf! De brui er aan geven is goedkoop! Dat kan iedereen! Dan heeft de H. Maria geen eer van haar werk. Vooruit dus maar weer! En met een vrolijk gezicht begon Doyle weer Latijnse boeken door te werken! Vooruit

ouwe jongen, niemand is baas over Willem Doyle dan Willem Doyle!
En Willem Doyle hoort aan Christus!

Willem Doyle hield vol! Hij hield vol, hoe veel O. L. Heer ook van hem vroeg. En dat was veel! O. L. Heer wou vooral, dat hij veel bad.

Ook 's nachts — als tenminste zijn oversten het goed vonden.

Als hij dan zo lekker warm in zijn bed lag, met zijn neus alleen maar boven het dek — dan stond hij opeens op. En dan ging hij naar de kapel om te bidden. Alle mensen sliepen dan. Jesus alleen en hij waren wakker. En dan bepraatte Doyle veel met O. L. Heer — over de slechte mensen vooral, die zonde doen, en over al de vele kinderen die O. L. Heer nog niet kennen. O, dan kon hij soms haast niet weg komen bij O. L. Heer, al had hij nog zo'n slaap. Al maar weer zei hij dan, dat hij zoveel van Jesus hield — en wanneer hij nu martelaar zou mogen worden.

Doyle dacht wel, dat als je als missionaris meer kans had om martelaar te worden, dan wanneer je gewoon in je land bleef. Daarom vroeg hij aan zijn oversten, of hij naar de missie mocht. Maar het mocht niet. 't Enige, wat hij toen voor de missies doen kon, was voor „de Kindsheid” werken. En veel bidden natuurlijk en offers brengen. Dikwijls preekte hij ook, vooral over de H. Maagd. En het liefst voor arme mensen. Die ging hij dan heel vaak zelf eerst opzoeken, om hen naar de kerk te krijgen. Als er b.v. een grote boot was aangekomen, ging Doyle er zelf op af, in de vroegte, om de bootwerkers te zeggen, dat hij 's avonds preken zou en in welke kerk zou zijn. Niet altijd waren die kerels dan aardig tegen hem, maar daar gaf Pater Doyle niets om. En aan 't eind gingen de meeste mannen toch veel van hem houden.

Maar er kwam een andere kans!

In November 1914 begonnen Engeland en Ierland mee te doen aan de grote oorlog. En Pater Doyle, die intussen priester gewijd was, bood zich aan om met de soldaten mee te gaan.

De soldaten zouden vreselijk moeten vechten; velen van hen zouden dood gaan in de oorlog. Daarom gaan er altijd priesters mee met de legers, om aan de soldaten de gelegenheid te geven om te biechten en te Communie te gaan; en om hen te bedienen, als ze in stervensgevaar kwamen. Zulke priesters heten aalmoezeniers.

Pater Doyle werd nu aalmoezenier, en in November 1915 vertrok hij met de Ierse legers naar België, waar toen gevochten werd.

Toen begon pas voor goed een moeilijk leven!

Maar Pater Doyle lachte, en zong, en was zo vrolijk, dat de soldaten er altijd van opknapten, als ze hem gezien hadden. Ze waren dol op hun aalmoezenier.

Pater Doyle was ook geweldig goed voor zijn jongens. Alles deelde hij met hen: als hij een beetje boter of een paar cigarettten gekregen had, gaf hij het weg; als hij een beter bed kreeg dan de anderen, ruilde hij het direct tegen het slechtere.

Uren lang zat hij biecht te horen in zijn hutje achter het front. En als dan alle mannen schone zielen hadden, begon hij hen moedig te maken voor het gevecht. Het was zeker, dat een aantal van de soldaten gedood zou worden: en de hel mocht hun zielen niet hebben; het was immers zijn doel om alle mensen tot vrienden van Christus te maken? Daar vocht hij immers voor?

Dan begon Pater Doyle de H. Mis te lezen. Er was natuurlijk geen kerk en geen altaar. Daarom werden er vier geweren in de grond gestoken en daarop een paar planken gelegd. Zo hadden de soldaten een soort tafel gemaakt. Daarop werden dan witte doeken gelegd, die Pater Doyle bij zich had, en de H. Mis werd opgedragen op een kleine altaarsteen, die de Pater met de miskelk in zijn ransel droeg.

Dat was dan een plechtige H. Mis, zo'n H. Mis in het open veld. Het gras kon het zien en de vogels konden het horen. En de zon, die hoog aan de hemel scheen, was de grote godslamp.

En dan gingen alle soldaten te Communie. In lange rijen knielden ze neer, en ieder ontving Jesus in zijn hart. En dan waren ze moedig, de mannen! Ze durfden dood gaan — direct.

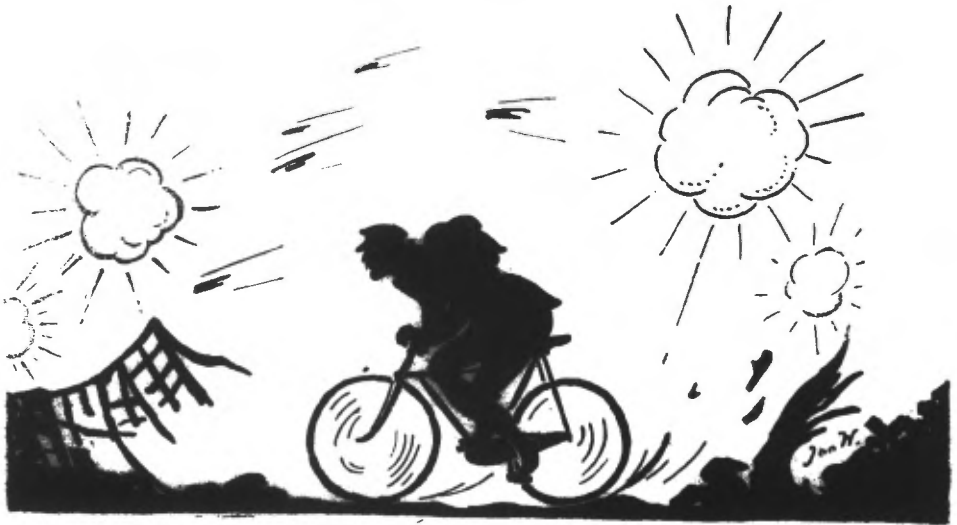
Een paar H. Hosties hield Pater Doyle in een gouden doosje. En dat gouden doosje hing in een zijden zakje om zijn hals. Altijd had Pater Doyle dus Jesus bij zich. En als hij bij een stervende soldaat kwam, kon hij hem O. L. Heer geven om vredig te sterven.

En als de soldaten eens bang werden en niet durfden, dan ging Pater

Doyle altijd voorop! Hij ging steeds het eerst naar de gevaarlijke punten. Als er iemand getroffen was, ging hij er altijd op af, op de fiets dikwijls, met zijn ransel op de rug, al floten de kogels ook om zijn oren. En dan hielp hij de man om moedig dood te gaan. Al lag zo'n soldaat op nog zo'n gevaarlijk plekje, waar een kogel of een granaatscherf de Pater zo gemakkelijk raken kon, — toch ging hij er heen. En als Pater Doyle bij hen was, stierven alle soldaten gelukkig.

Natuurlijk was Pater Doyle 's avonds vreselijk moe.

Als hij de hele dag zo hard gewerkt en gepreekt en gelopen had, zonder dat hij genoeg te eten kreeg, was hij heel blij een paar uur te kunnen slapen. Zijn bed was dan wel heel slecht — soms was 't een plank of de vloer, — maar je rustte er toch van uit. Maar dan ging

Pater Doyle eerst nog een lang avondgebed bidden en de H. Maria vragen alle soldaten te beschermen. En midden in de nacht stond hij dan heel dikwijls op, en van de vier of vijf uren slaap ging hij dan nog een of twee uren bidden.

Dan waren Jesus en hij weer samen, — en weer vroeg hij: „wanneer zal ik nu als martelaar mogen sterven?”

Dat zou niet lang meer duren.

Het was in Augustus 1917.

Er was een vreselijk gevecht geweest op de zestiende Augustus. En in de avond was het nog gevaarlijk om de loopgraven uit te gaan.

Maar Pater Doyle ging toch naar buiten.

Er zouden immers gewonde soldaten kunnen liggen, die zijn hulp nodig hadden.

En vlug liep hij over het land; aan alle gewonden, die hij zag liggen, gaf hij de H. Communie.

Hij wist wel, dat het gevaarlijk was.

Elk ogenblik kon er een kogel komen aansuizen van de overkant; elk ogenblik zou de scherf van een granaat hem kunnen treffen.

Maar wat kon hem dat schelen?

Hij wou die soldaten toch helpen? Misschien waren er wel bij, die nog biechten moesten, zoals die oude man, heel vroeger, toen hij nog een jongen was.

En wat gaf het nou, of hij leefde of dood was?

En had hij niet altijd gehoopt, om als martelaar te sterven?

Ja, hier was een kans! Hij zou dood gaan voor zijn soldaten: hij *hoefde* immers niet in het gevaar te gaan? Maar hij *wilde* het: hij wilde de soldaten helpen.

En moedig liep hij door — tot laat in de avond.
Als de stervende mannen hem zagen, lachten ze.
„Niet lang bij me blijven, Pater,” zeiden ze dan. „Geef me ons
Heer en ga dan gauw weg..... 't is zo gevaarlijk hier.”
„Kom, beste vent,” zei Pater Doyle, „er liggen er meer zoals
jij..... en als ik sterf, wat dan nog?”
Toen kwam er een granaatscherf.
Pater Doyle werd getroffen.
Hij had enorm plezier!
Want nou had hij zijn zin!
Hij had zich dood gevochten voor zijn Koning!

GUIDO DE FONTGALLAND

Daar hielden ze nou allemaal van, van Guido — en toch . . . 't Was 'n rekel. Van meisjes moest hij niets hebben, van heel klein af al niet. Hij *wilde* niet spelen met zo'n kind met rokken aan en lang haar. Die beginnen meestal zo gauw te dreinen, en vechten kunnen ze niet. En dan, zei hij, je moet ze altijd hun zin geven met spelen. Nee hij was blij hoor, dat hij 'n broertje had, al was 't dan ook nog wat klein; want 't lag altijd te slapen of te gapen in de wieg. Maar moeder zei, dat dat niet lang meer duren zou. Trouwens, dat broertje had 'n grote witte beer voor 'm meegebracht, toen hij op de wereld kwam. Dat maakte eigenlijk alles goed. 't Was immers een teken, dat Marc en hij elkaar begrepen — al kon Marc dan ook nog niets zeggen. Guy zou de tijd wel afwachten met de beer.

Maar Marc begon dat liggen in de wieg danig saai te vinden; hij rekte en grimaste met armen en benen, tot hij er uit was, en groot genoeg om naast Guy op de grond te kruipen of naast hem te zitten.

„Kijk,” zei Guy, en hij wees naar de hemel, „kijk daar, Marc, daar woont O. L. Heer. Geef maar 'n kushandje. Zo.” Guy deed 't zelf eerst voor, nam dan Marc's knuistje, en leerde 't hem. „En dat is O. L. Heertje aan 't Kruis; en dat daar is de H. Maagd; geef ook maar 'n kushandje.”

Guy zelf ging geen plaat of beeld van 't Jesus-Kindje voorbij, of hij zei 't goedendag. Maar ook de H. Maagd sloeg hij niet over. Hij was immers 'n Maria-kind. Marc ook. — Moeder had hen allebei toegewijd aan de H. Maagd, toen ze gedoopt werden, en beloofd, dat ze tot vier jaar toe enkel wit en blauwe kleren zouden dragen, ter ere van Maria. Daar was Guy trots op.

Toen hij vier jaar was, kochten ze mooie bruine schoenen voor hem. Maar Guy wilde ze niet aantrekken, — voor geen geld van de wereld. Stel je voor, als de H. Maagd nu van hem ging denken, dat hij Haar kind niet meer blijven wilde!

De juffrouw trok hem toen zijn schoenen aan, maar Guy trapte ze weer uit. En de tweede keer weer; en de derde keer smet hij ze van drift de juffrouw achterna.

Toen hebben ze hem verzekerd: dat O. L. Vrouw heus evenveel van hem hield met gele schoenen, als met blauwe of witte — en dat hij toch Haar kind bleef. — En Guy liet zich zijn schoenen aantrekken . . . met 'n sip gezicht. Maar hij was nog niet buiten, of zijn woede begon opnieuw. Hij sprong er mee van de ene plas in de andere; als het dan toch geen Maria-kleur meer was, konden ze even goed lelijk zijn, vond hij.

Marc had pret in die bokkensprongen — maar de H. Maagd niet; al bedoelde Guy het nog zo goed! Later begreep hij 't beter — en

hij zorgde er voor niets expres te bederven, omdat hij Maria daar geen plezier mee deed.

Vlinders vangen was zijn lust en zijn leven. Hij had er 'n boel bij elkaar. Eerst liet hij ze wat azijnzuur ruiken, — daar kunnen vlin- ders niet tegen. Voor ze 't weten, zijn ze dan dood. En dan prikte Guy ze tegen de muur van de kinderkamer. Moeder had er extra wit karton voor gekocht, daar houden de spelden beter op — en de muur be- schadigt er niet van. Marc leerde hij 't ook. Trouwens, hij leerde Marc alles, wat hij zelf kon. Toen Marc nog niet eens praten kon, wist hij toch al, hoe hij 'n kruis moest maken. Dat was 't werk van Guy.

's Avonds als ze naar bed gingen, bad Guy voor, en hij antwoordde maar meteen; Marc wauwelde er zowat achteraan; die kende 't nog niet zo goed.

In Augustus was er Sacramentsprocessie in de stad: dan wordt O. L. Heer rondgedragen door de straten. En heel veel priesters gaan er mee in de mooiste kleren, die er zijn; en heel veel bruidjes in 't wit, en misdienaars, en kleine jongens, die bloemen strooien. Guy en

Marc mochten ook mee; en zij kregen warempel een plaats vlak voor het H. Sacrament. Zo vlak voor O. L. Heer mochten ze uit gaan, en de priester, die Ons Heer droeg, liep over de bloemetjes, die zij net gestrooid hadden. Wat zou O. L. Heer dat heerlijk vinden om over die mooie bloemetjes gedragen te worden; Guy vond 't al zo heerlijk om ze te strooien!

Maar toen hij thuis kwam, zei hij toch:

„Ja, Moeder, 't is wel heel mooi om voor Jesuke uit te lopen — maar ik zou Hem toch veel, veel liever nog in mijn hart willen hebben.”

Dat *mocht* Guy, al heel gauw. De Paus zei 't: zo gauw hij zeven jaar was. — Guy was daar zo blij om, dat hij wel naar de Paus toe had willen lopen om Hem te bedanken. Hij was de enige niet, voor wie de Paus het gezegd had. Ook voor andere kinderen gold het. Dat was voor Guy een reden te meer om de Paus te gaan bedanken. Hij zou wel weten, wat hij zeggen moest: „Heilige Vader, ik hou heel veel van U, omdat U gezegd heeft, dat alle kinderen van zeven jaar hun eerste H. Communie mogen doen. O, ik ben zo blij, als ik er aan denk, dat Jesus gauw in mijn hart komt”. Dat zou hij zeggen, vast.

Nu mocht hij al naar de Catechismus gaan om er zich op voor te bereiden, en Guy zou z'n best doen, hoor! Jesus moest 't toch prettig vinden bij hem.

Hij begon met 'n klein beetje eten van wat hij niet lekker vond: vlees bijvoorbeeld — boe — daar kon hij van rillen. Elke dag *moest* hij wel 'n beetje eten van Moeder; maar dat deed hij vroeger met 'n erbarmelijk gezicht en onder tranen. Of wel, hij bleef er voor zitten: kwaad en wel, en duwde het bord van zich af: hij wou 't niet

zien gewoon. — Nu zou hij 't eens proberen zonder die grimassen. Dat was moeilijk hoor. En 't lukte niet altijd. Maar de meeste keren toch wel; want.... Jesus moest het toch prettig bij hem vinden!

'n Keer hadden ze samen gewandeld: de Juffrouw, Marc en hij. Anders sprong hij altijd vrij rond: liep 'n eind vooruit en kwam dan weer in 'n vaartje terug, als 'n trein: tsjoeke-tsjoeke-tsjoeke, en Marc er achteraan. Maar deze keer bleef hij telkens achter — en als de Juffrouw omkeek: „Waar blijf je toch, Guy?” haastte hij zich om bij te komen, met 'n kleur van inspanning. — Hij heeft iets aan zijn voet, dacht de Juffrouw; thuis maar 'ns zien, wat 't is.

Toen ze thuis kwamen, trok de Juffrouw z'n schoenen uit. Er zat een steentje in; zijn voet was er 'n beetje van opgezwollen.

's Avonds in bed, toen Moeder bij hem kwam om het te verbinden, sloeg hij z'n armen om haar hals, trok haar naar zich toe en fluisterde: „Ik heb 't expres gedaan om mij pijn te doen. 't Is Vrijdag vandaag en nu kon ik geen vlees eten. Daarom heb ik maar *dit* gedaan. Niemand zeggen, hoor. Ook niet aan de Juffrouw, want ze begrijpt het toch niet. Laatst zei zij, dat ze alleen met Pasen te Communie ging, maar ik, als ik mijn eerste H. Communie gedaan heb, dan ga ik heel, héél dikwijls”.

's Avonds bad hij nu ook met Marc het avondgebed, dat in de Catechismus staat. Guy bad natuurlijk voor. Maar bij 't gewetensonderzoek — och Heer — dan wist hij ineens niet meer. Maar Marc kwam er dan wel mee voor de dag: „Guy, je hebt mijn speelgoed kapot gemaakt — en je hebt me geslagen, jij — en tegen het kindermisje „naarheid” gezegd; en 'n keer heb je mij uitgescholden”.

En Guy terug: „Och jong, je speelgoed stuk gemaakt! 't Is niet waar. Ik wou enkel zien, hoe 't er van binnen uitzag. En tegen Dina mocht ik best „naarheid” zeggen, want dat *is* ze. En dat ik je sloeg, dat had je verdiend, want mij heb je gebeten en geslagen — en geschopt en”

Moeder kwam dan maar gauw toegelopen en bad verder met hen — en zei, dat O. L. Heer helemaal niet hield van jongens, die zo kwaad vochten en scholden en brutaal waren. En samen baden ze 'n akte van berouw voor het slaan en schoppen en trappen. En 'n extra Wees-gegreetje voor die „naarheid” van 'n Dina. Toen was alles weer goed en konden ze lekker gaan slapen.

Dit nam Guy zich nog voor in de laatste week voor zijn Communie-dag, dat hij:

1. Altijd, elke dag, zijn morgen- en avondgebed zou bidden.
2. Dat hij geen dag voorbij zou laten gaan, zonder ten minste één ding te doen, dat hem moeite kostte; enkel en alleen voor die kleine Jesus.
3. Z'n best zou doen minder lui te zijn op school en beter te werken, om eens priester te worden.

Hij schreef dit allemaal zelf op, in 'n boekje, dat hij stevig bij zich droeg. En hij schreef er nog achteraan: „Lieve Jesus, zegen mij en maak, dat ik veel heel erg van U houd”.

De 21e Mei 1921 biechtte hij van héél zijn leven, tot zeven jaar toe. En hij telde zijn verstervingen bij elkaar, van de laatste weken: 't waren er honderd achttien! — Wat zou Jesus het nu prettig hij hem vinden! — Hij kon de volgende dag bijna niet meer afwachten. Om vijf uur was hij al wakker. Hij sprong z'n bed uit en liep naar Moeders

kamer om haar te wekken. „Moeder, moeder, kleed mij toch vlug aan. Vandaag is 't de dag!”

Er hielp niets aan. Guy *moest* aangekleed worden. Hoe kon hij ook nog langer wachten op Jesus? 't Had al zo lang geduurd!

Tussen Vader en Moeder in ging hij naar de kerk. Ze zeiden niet veel onderweg. En Guy lachte maar en dacht aan de honderdachtien verstervingen, die zijn hart nu zo mooi maakten.

In zijn kerkboekje volgde hij eerbiedig de Mis. Hij wist precies waar de priester aan was. — Toen kwam de Consecratie; en nu toen ja toen! „Dat het Lichaam van Onze Heer Jesus Christus je ziel beware ten eeuwigen leven,” zei de Priester — en hij legde de H. Hostie op Guido's tong. En eventjes later rustte Jesus in Guido's hart — en vond het er prettig, omdat het er zo mooi was: mooi van Guy's groot verlangen naar de kleine Jesus en dan nog die honderdachtien verstervingen. Guy lachte maar naar Jesus en Jesus naar hem, en hij zei: „Jesus-lief, ik houd van niemand, niemand meer dan van U. Heus waar. En om het U te bewijzen zal ik Priester worden”. — Toen zei Jesus ook wat. 't Was 'n groot geheim: „Ik houd ook zoveel van je, Guy, omdat je zo rein bent. Mijn priester zul je niet zijn, maar — mijn engel. Op de aarde zou je misschien minder mooi worden; daarom . . . ik zal je gauw met Mij mee nemen naar de Hemel!”

Toen kon Guy *echt* niets meer zeggen van plezier: hij zou gauw voor altijd bij Jesus zijn — dat had zijn Vriend hem nu zelf gezegd. O wat heerlijk! 't Geheim zou hij goed bewaren — ook voor Moeder; want zij zou wel gaan huilen, als zij hoorde, dat hij gauw dood ging. En dat wilde Guy niet.

Thuis was er de hele dag verder groot feest. Overal stonden bloemen ter ere van hem, en alles even lekker die dag. Maar niets kon hem meer plezier doen dan 't „geheim”. Daar zou hij met gemak alle andere pret voor gegeven hebben.

's Avonds, toen Moeder hem onder kwam stoppen, vroeg zij hem nog eens, of hij nu niet heel blij was.

„O ja, Moeder, heel, héél blij!”

„En heb je goed gebeden en Jesuke wat gevraagd?”

„Nee.... ik heb hem niets gevraagd. Hij heeft mij alleen wat gezegd. Daar heb ik naar geluisterd en toen „ja” geantwoord.”

Toen zei Guy niets meer — gauw deed hij zijn ogen toe; want hij was bang, dat Moeder verder zou vragen. En hoe graag hij ook heel hard gezongen zou hebben: „Ik ga gauw naar de Hemel, heel gauw al,” hield hij z'n mond stijf toe en verraadde niets; want Moeder zou er zo'n verdriet van hebben.

Een paar maanden later ging hij voor 't eerst naar school. Thuis had hij al wel les gehad, maar altijd alleen, of soms met Marc. Hier zat hij wel met twintig jongens in één klas. Dat was vreemd in 't begin, maar toch ook wel leuk. Veel herrie maakte hij er niet, want hij was meestal bezig met onder de les door poppetjes te tekenen of uitvindingen te doen om ze te kunnen bouwen, thuis, met zijn mecano-doos. „Waarom zal ik hard leren,” dacht hij „Ik heb 't immers niet nodig, als ik naar de hemel ga.” Guy dacht er niet aan, dat hij dan toch z'n best moest doen. Alléén omdat Moeder het wilde en de Pater, die hem les gaf. Alleen voor de vakken, waar hij van hield, voerde hij wat uit. Om de rest maakte hij zich niet druk. Zijn huiswerk was in 'n wip af; maar zo, dat hij 't telkens weer over moest maken.

— Op school kreeg hij standjes, omdat hij zo lui was; thuis kreeg hij standjes, omdat hij zo lui was — en Guy dacht, met tranen in z'n ogen: Och, als ze 'ns wisten, waarom ik niets uitvoer.

Maar later begon hij te begrijpen, dat O. L. Heer niet hield van luie jongens — en toen deed hij ook dadelijk z'n best om 't af te leren. Toen Moeder hem kort daarna 'ns

zijn les overhoorde, kende hij die zo prachtig van buiten, dat Moeder hem 'm kus gaf en zei: „Jongenlief, wat doe je mij daar 'n plezier mee — en wat zal Jesuke tevreden zijn”.

„Ja,” zei Guy blij, „dat heeft Hij mij al gezegd.”

Op 'n keer, toen 't zo heet was buiten, dat Marc en hij binnen moesten spelen, onder toezicht van de Juffrouw, merkten ze, dat de Juffrouw was ingeslapen.

„Kom, Marc,” zei Guy, „ga mee naar buiten, dan kunnen we sproeien.”

Ze wisten drommels goed, dat ze nu niet sproeien mochten, maar met 't warme weer was 't zo heerlijk met water te plassen, dat ze

de verleiding bijna niet konden weerstaan. En dan: 't idee, dat ze de kamer uit konden komen, zonder dat de Juffrouw 't merkte!

Stil slopen ze achter elkaar aan naar de deur. Guy probeerde 'm heel zachtjes open te doen en Marc zag toe, of de Juffrouw niet wakker werd. Toen — tjoep — verdwenen ze om 't hoekje. Heel voorzichtig lieten ze de kruk los — bang voor 't piepen, en toen met 'n vaartje de tuin door naar het tuinhuis. Daar stonden de gieters. Maar die waren zo heet geworden van de zon, die er de hele dag op geschenen had. En fijn ging het! Met mooie dunne straaltes sproeide het water er uit! Maar 't kriebelde toch wel een beetje in hun hart, na een tijdje gingen ze dan ook maar weer naar binnen en begonnen 'n ander spelletje.

De Juffrouw sliep nog gerust — dat hadden ze 'm fijn geleverd. — 's Avonds voor ze slapen gingen, zei de Juffrouw, dat ze heel erg tevreden was, omdat ze zo gehoorzaam waren die dag. — Toen schokte het toch in Guy. Dat kon hij niet uitstaan. „Nee,” zei hij, „ik ben *niet* gehoorzaam geweest. We zijn de kamer uitgelopen vanmiddag om te sproeien — en *ik* heb er Marc voor opgestookt.”

Toen Marc zijn eerste H. Communie deed, was er niemand blijer dan Guy. Nu kwam O. L. Heer tenminste ook bij Marc. Kwam hij ook maar bij al zijn andere vriendjes. Ze moesten 'ns weten, hoe fijn dat was. Hij zei hun dikwijls: „Vraag toch thuis, of je je eerste H. Communie mag doen”.

Toen Guy elf jaar was, mocht hij met Vader met Moeder en met Marc mee naar Lourdes; waar O. L. Vrouw verschenen is aan die kleine Bernadette en waar nu nog zoveel wonderen gebeuren. — Guy

kon onderweg bijna niet stil blijven zitten. De trein ging hem nog veel te langzaam. Hij wou zo graag de grot zien met het beeld van Maria, zoals zij verschenen was. In werkelijkheid zag zij er nog veel, véél mooier uit. Zo mooi, als geen enkele beeldenmaker maken kan. — Hij had de H. Maagd zoveel te vertellen. En de H. Maagd hem schijnbaar ook, want de dag vóór ze terug gingen naar huis, zei Guy, terwijl ze allemaal aan tafel zaten: „De H. Maagd heeft mij een geheim verteld”.

„Toe, vertel mij dat ook eens,” vroeg zijn Moeder. Maar Guy deed het niet. „’n Geheim is voor twee en niet voor drie,” zei hij; meer niet. Want hij wou ’t niet vertellen, omdat ’t zo erg voor Moeder was; anders wel natuurlijk. De H. Maagd had hem gezegd: „Ik zal je heel gauw meenemen. . . . je zult gauw dood gaan”. — En Zij heeft woord gehouden.

Guy deed nu dubbel z’n best om toch maar mooi te zijn van binnen, als Maria hem kwam halen. Hij wilde toch niet, dat Jesus zich in de Hemel schamen moest voor Zijn vriendje.

Marc vertelde hij dikwijls over de H. Maagd — dat Zij zo lief was en zo zacht. Guy kon best begrijpen, dat Jesus veel van Zijn Moeder hield. — „En jij moet ook veel van Haar houden, Marc.”

’n Keer kwamen ze samen thuis met vuile voeten en natte knieën in hun kousen.

„Jongens nog toe, wat zien jullie er weer uit! Waar hebben jullie in gezeten?”

„O,” zei Guy, „ik vond, dat Marc niet genoeg bidt; daarom hebben wij samen een keertje het rozenhoedje gebeden buiten. Maar ’t regende nogal en de grond was wat nat. Anders niet.”

Heel dikwijls mocht Guy nu te Communie gaan. Geloof maar, dat hij dan naar Jesus geknipoogd heeft: „Ik mag gauw komen, hè, in de hemel!”

Kort daarop werd hij ziek. Veel pijn had hij, erg veel pijn, overal: in zijn keel, in zijn hoofd, overal. Moeder bleef dag en nacht bij hem. Slapen kon ze bijna niet. Wat had ze graag zelf al die pijn willen hebben in zijn plaats. — Marc moest nu alleen spelen. Niet eens mocht hij Guy „eventjes” goeden dag komen zeggen, want ’t was „besmettelijk”, zei Moeder. Dat zei de verpleegster ook, en de dokter, en de extra dokters, die er nog bij geroepen waren.

Die deden toch allemaal zo hun best om Guy weer gezond te maken. Maar ’t zou hun niet lukken. Guy wist ’t wel. — Nog ’n paar weken. . . . en dan kwam de H. Maagd hem halen. — Wel vond hij, dat hij er nu Moeder alvast een beetje van vertellen moest; zij zou zo schrikken anders. Hij riep haar bij zich en sloeg zijn armen om haar hals. „Moederke, ja, zo. Hè — laat mij U eventjes heel dicht tegen mij aandrukken. Ik moet U een geheim vertellen. U zult er wat van gaan huilen, van dat geheim. . . . Ik ga dood. . . . De H. Maagd komt mij halen. Toen ik mijn eerste H. Communie deed, heeft Jesus ’t mij al gezegd: „Ik zal je komen halen, kleine Guido; je zult jong sterven.” — Ik heb dit niet eerder gezegd, omdat U er zo’n verdriet van zou gehad hebben. Eerst vond ik ’t zelf wel erg: jong dood te gaan; omdat ik dan van U weg moet gaan en van Marc en van Vader, als O. L. Heer het wil, och, laat Hem dan maar komen. — Weet U nog die keer in Lourdes, toen ik U zei: „de H. Maagd heeft mij een geheim verteld” en dat U toen vroeg: „Vertel ’t mij ook eens”. En dat ik toen zei: „Nee, want ’n geheim is voor twee en niet voor drie”?

Nou — toen heeft Maria mij gezegd: „Ik zal je gauw komen halen, m'n kleine vent, om mee te nemen naar de hemel,” — En nu heb ik vast zoveel pijn om later niet meer in het vagevuur te hoeven. Want daar zou ik eigenlijk in moeten, voor al de keren dat ik zo lui was op school bij de Paters. Toen dacht ik: waarom zal ik mij moe maken, als ik toch jong sterf. Dan heb ik immers niets meer aan al die aardrijkskunde en geschiedenis. — Maar nu zal ik regelrecht naar de hemel gaan. — Ik had zo graag Priester willen worden; ook wel kluizenaar; maar dan met 'n auto en 'n vliegmaschine. En ik zou 'n heleboel uitvindingen hebben willen doen. En met 'n vliegmaschine, die ik zelf uitgevonden had, zou ik de hele wereld rond gevlogen hebben om alle mensen te vertellen, hoe lief Jesus is.

Vanaf dat ik te H. Communie geweest ben, vanmorgen, ben ik een beetje beter. — O, ik zou véél liever kiespijn hebben, dan dit. O. L. Heer heeft maar drie uren pijn gehad aan 't kruis — en ik lig hier nu al drie weken. Maar, Jesuke, ik wil best nog veel langer pijn hebben, net zo lang als U het wilt; want ik houd héél veel van U.

Door dikwijls „Weest gegroet, Maria” te zeggen, heb ik zoveel moois geleerd. En de laatste tijd heb ik zeker wel honderd keer per dag gebeden: „Bid voor mij, nu en in het uur van mijn dood”. Want ik wist immers niet, wannéér de H. Maagd zou komen? — Maar nu heeft Zij mij gezegd, dat 't een Zaterdag zou zijn. En dat ik in Uw armen sterven zou. Van Uw armen zal ik overgaan in Haar armen — en dan brengt zij mij regelrecht de Hemel in. Wat zal dat heerlijk zijn! — Maar gaat U nu een beetje slapen, moedertje, toe. Nu kunt U immers gerust zijn; want 't is nu geen Zaterdag.

Ik kan toch niet slapen; maar als ik weet, dat U echt een beetje rust, ben ik tevreden. Wat zijn Moeders toch goed! En de H. Maagd moet wel de méést van allemaal zijn. Houdt U mijn hand even vast? Ik heb geen kracht meer — hè ja, zo — *voelt* U nu hoeveel ik van U houd? Na Jesus en Maria houd ik 't allermeest van U. — Weet U, wat ik Jesus zeg, als 't zo erg klopt in mijn hart? Dan zeg ik: „Jesuke, U woont er zelf in — breng het dan tot bedaren”. Ik ben nergens bang voor, hoor. Ook niet om dood te gaan. Dood gaan is immers de hemel instappen? Jesus en ik houden toch zoveel van elkaar. Daarom wil Hij mij niet beter maken: Hij wil mij bij zich hebben!” —

Moeder zat dikwijls achter hem op 't bed, om hem te laten rusten in haar armen; dat had hij zo graag. 'n Keer, toen hij weer zo gerust tegen haar aan lag, sloeg hij opeens zijn ogen op en dacht verrukt: „Wat heeft Jesuke goed gedaan, met Zijn Moeder in de hemel op te nemen met lichaam en al. Zo zal ik hierboven mijn hoofd tegen Haar aan kunnen vleien, om Haar van heel dichtbij te kunnen zeggen, dat ik zoveel van Haar houd”.

Twee dagen later vroeg hij: „Welke dag is 't vandaag, Moeder?”
„Zaterdag, vent.”

„O, Zaterdag! Dan komt de H. Maagd mij vandaag halen, op haar dag. — Niet huilen, Moeder, ik zal heel zacht en kalm van Uw armen in Haar armen overgaan.... Als ik niet meer zal kunnen praten en niet meer zeggen kan aan Jesus, dat ik van hem houd, zegt U het dan voor mij? En geeft U mij dan het kruisbeeld, om Hem nog een kusje te geven en Hem te omhelzen?”

's Middags kwam de dokter, met nog twee heel geleerde dokters.

Guido lachte er stilletjes om. Ze konden er immers toch niets meer aan doen!

Hij vroeg, of Marc niet komen mocht; die wou hij zo graag zien.

Marc kwam. Hè, eindelijk — wat hadden ze elkaar lang niet gezien. Marc had wel dicht naar hem toe willen kruipen — maar dat mocht niet. Hij moest héél stil zijn en vooral niet druk.

„Marc,” zei Guy — en hij keek hem aan, „ik houd veel van je, hoor. Je krijgt al mijn geld en mijn speelgoed en mijn mecano-does en alles. Speel er maar fijn mee, ter herinnering aan mij. Dag! Nu moet je weer gaan, want ik word er zo moe van.”

Tegen de avond vroeg hij Vader om zijn biechtvader op te bellen — en of hij 't H. Oliesel mee wou brengen; want nu ging hij echt dood. Zo graag had Guy er bij gezegd, „en de H. Communie”. Maar hij kon niet meer slikken. De Pater kwam dadelijk. Guy kon toen al niet eens meer praten. Moeder hield hem het kruisbeeld voor — en hij gaf 't een kusje — wel drie achter elkaar.

Toen kreeg hij van de Pater de Absolutie. Guy keek hem aan en knikte, dat hij hem herkende. Bij het H. Oliesel zat Moeder achter hem en hield hem in haar armen. Vader en Marc en al de bedienden van het huis knielden rond zijn bed.

Toen opeens sloeg hij zijn oogen op. Glimlachend keek hij omhoog, naar een verschijning, die hij daar zag, en zachtjes hoorden ze hem zeggen:

„Jesuke-lief — ik houd van U — Moeder!”

Toen nam Maria haar klein vent over in Haar armen. Op de aarde zagen ze dat niet — maar in de hemel, daar zagen ze 't.

Guy lag er met zijn hoofdje tegen het hart van Jesus' Moeder — en zei er dat hij zoveel hield — van allebei! —

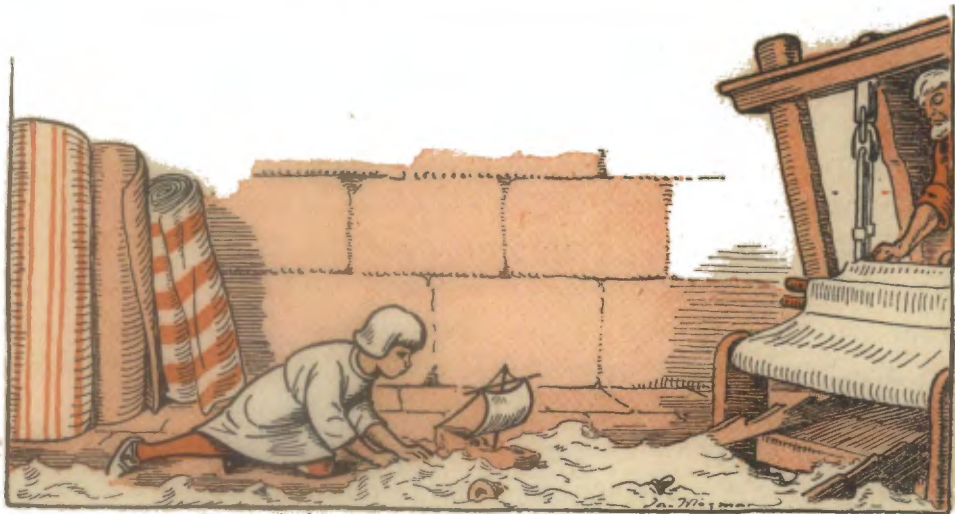
DE H. PAULUS VÓÓR ZIJN BEKERING

Saul kroop over de vloer, achter zijn zeilboot aan: zijn eigen zeilboot, die Vader gesneden had van hout, en waar hijzelf het zeil op gespannen had. 't Was woeste zee en sterke wind, want zijn wangen stonden bol van 't blazen en het schip steigerde over de lege garenklossen en spoelen, of verdween ineens tussen hoge golven van donzige wit-wollen vlokken, waar de vloer vol mee lag. Ha, dat was heerlijk spelen bij Vader in de werkplaats! Vader was wever en maakte van lange draden grote stukken goed. Die verkocht hij op de markt en de mensen gebruikten ze voor tenten en scheepszeilen. Dikwijls stond Saul te kijken, als Vader bezig was aan 't weefgetouw. Met dat ding maakte hij al die lappen. En vlug ging 't, zo vlug! Vader trapte maar aan één stuk door. Eerst zag je allemaal draden door elkaar. En als je 'n tijdje die wirrewar had aangekeken, zag je ineens, dat er een stuk af was. 't Was Saul 'n raadsel, hoe dat toch kon.

Tegen de muur in de rondte stonden hoog opgestapeld: grote rollen goed, die af waren. Leuk wel om er tussen door te kruipen.

Maar nog leuker om ze onderste boven te gooien. Dat ging niet zo gemakkelijk! Als Vader er bij was helemaal niet. Dan wachtte Saul zich wel voor zulk kattekwaad. Maar zo gauw hij vrij spel had, klom hij er boven op en duwde en waggelde net zo lang tot er een af-tuimelde. Dan schrok Saul wel even van 't lawaai — en van 't gat, dat daar gekomen was. Maar de schrik verdween weer gauw, als hij daar beneden zich dat grote pak zag liggen. „Ik heel alleen heb dat zware ding omgekregen,” dacht hij dan.

Toen hij groter werd, moest hij naar school, als alle andere jongens. Daar leerde hij lezen en schrijven en rekenen. Maar op de eerste plaats: de geschiedenis van het Joodse Volk. Het Joodse Volk was het uitverkoren volk van God, en daar hoorde Saul ook bij. De Messias was nog niet op aarde gekomen om de mensen te verlossen en de hemel open te maken. Maar dat kwam, dat geloofde hij

hij zeker. Dat leerde hij bij Vader thuis en dat leerde de meester aan al de jongens op school. God had de Verlosser beloofd, in 't paradijs aan Adam en Eva. En later opnieuw, aan Abraham en Izaäk en Jacob. En nog later aan Jozef, de onderkoning van Egypte, die eerst verkocht was als slaaf door zijn eigen broers. Dat alles stond opgetekend in de heilige boeken, precies zoals de oude aartsvaders het verteld hadden. En Saul wilde dat weten: van 't begin tot 't eind. En vooral, wat er allemaal opgetekend stond over de Messias. 't Kon best zijn, dat Hij op aarde kwam, als Saul nog leefde. En dan wilde Saul die Verlosser gaan zien, want machtig moest die zijn en groot: over volkeren en koningen zou Hij regeren; zo maar, zonder eerst oorlog te voeren en land te veroveren. Joden uit alle streken zouden in Hem geloven, als vanzelf, omdat Hij zo een goed Koning was. Heel het Joodse Volk zou gelukkig zijn en blij en tevreden. Vrede zou er zijn in 't land. Want geen enkele vreemde vorst zou die Koning iets aandoen; alleen al, omdat Hij zo groot was. Zo leerde Saul 't op school. Wat verlangden de Joden naar de Koning, die Messias, die Christus genoemd wordt!

En Saul nam zich voor niet te rusten, voor hij alles geleerd had, wat er over Christus geschreven stond.

Niet in alle lessen lette Saul zo goed op. Soms had hij veel meer zin om met 'n lange puntgriffel heel voorzichtigjes de jongen voor hem in zijn nek te prikken. Dat duurde dan tot meester hem voor de klas riep en dreigend met 'n angstig zwiepend rietje vroeg: „Saul deed jij dat daar?”

„Ja”, zei Saul dan en hij keek er de meester recht bij aan. Want er om liegen, dat deed hij niet. Liever liet hij zich om z'n oren

slaan, dat de tranen er van in zijn ogen sprongen, dan dat hij er één keer om loog. Geniepig of vals kon hij niet zijn.

Zo gauw de school uit ging, holden de jongens de straat op en stoeiden en ravotten er, zo hard ze konden. Saul vooraan. Maar als hij er vals zag spelen, vloog hij er op af; zei vlakweg, zonder omhaal: dat 't geméén was; en sloeg er desnoods met zijn vuisten op los, als ze nog doorgingen. En als ze 't eindelijk laf op een lopen zetten, keek Saul hen minachtend na. Nee hoor, als hij vocht, vocht hij eerlijk.

Toen hij twaalf jaar was, mocht hij op de Sabbat met Vader mee naar de Synagoog. Dit is het huis, waar de Joden bij elkaar kwamen om te bidden en naar preken te luisteren.

Saul ging graag mee. De Joodse priesters en schriftgeleerden vertelden er de mensen over de Messias, die komen ging, en wat ze allemaal doen moesten om trouw te zijn aan de Wet, die God hun door Mozes gegeven had. Saul wilde die Wet kennen van voor tot achter. Want hij wilde God dienen uit heel zijn hart en niet half!

De andere dagen van de week zat hij achter het weefgetouw en werkte als Vader en verdiende er zijn eigen geld. Maar zijn gedachten zaten bij Mozes en de Wet en het Rijk, waar de Messias Koning van zou zijn. Farizeër worden, dat was zijn hartewens. Dan kon hij de hele dag zoeken in de H. Schrift, wat er over de Messias voorspeld was. Dan kon hij de Wet leren en er naar leven, zoals God het had voorgeschreven. Dan kon hij 'n Jood zijn naar Gods Hart! En als de Messias kwam, zou Hij daar Saul vinden: als de meest trouwe onderdaan. Dat was Saul's hartewens. Maar dan moest hij Tarsus uit en naar Jeruzalem gaan. Want daar alleen kon hij een goed Farizeër

worden. In Jerusalem stond de tempel, in Jerusalem woonden de grootste Schriftgeleerden. Daar moest hij dan heen. Aan Vader vertelde hij zijn plannen. Die zei: „Jongen, ga!” — Saul was groot genoeg om alleen de wereld door te komen. Met weven kon hij zijn kost verdienen en de overige tijd was hij dan vrij om te leren, zoveel hij wou.

De dag daarna vertrok Saul. Hij had enkel bij zich wat brood, gedroogde vijgen en 't geld voor de overvaart; want hij moest de zee oversteken. 't Andere geld liet hij thuis. Waarom ook zou hij het meenemen? Als hij iets nodig had, zou hij wel verdienen. Waarvoor had hij anders 'n vak geleerd?

De reis over de zee duurde 'n paar dagen. Dan moest hij nog 'n groot stuk lopen en dan pas was hij in Jerusalem. Maar Saul gaf daar niet om. Als hij maar kwam, waar hij wilde, kon hem de moeite niet schelen. En waar hij komen wilde, dat was: Jerusalem. Daar woonde God, daar stond het grote offeraltaar; daar werden de offers opgedragen, daar zaten onder de hoge zuilenhallen de Wetgeleerden hun leerlingen te onderwijzen.

Naar een van die Wetgeleerden ging Saul. De Joden noemden hem: Gamaliël, en ze zeiden het met eerbied. Want Gamaliël was de vroomste van alle Wetgeleerden en de knapste en oudste. Gamaliël was wijs; kalm en rustig vertelde hij, wat hij te zeggen had. 't Kostte Saul moeite om stil te zitten luisteren, zo'n lange tijd achter elkaar. Maar toch probeerde hij 't, want van Gamaliël kon hij 't meest leren. Die was 't trouwste aan de Wet. Daar stond hij immers voor bekend onder de Joden! — Wel jeukte het dikwijls in Saul en kon hij zijn voeten bijna niet meer stil houden van ongeduld. Maar dan zette hij zijn

tanden op elkaar, kneep zijn vuisten stevig dicht en liet zien, dat hij z'n eigen baas kon blijven. Hij zou 't volhouden — en hij hield 't ook vol.

De mensen, die hem dag in dag uit daar in de tempel zagen zitten, groetten hem, als zij hem voorbij kwamen. „Hij zal eenmaal een groot leraar zijn,” zeiden ze elkaar. Sommigen gingen wel eens naar hem toe, zoals ze naar de andere leraren gingen. En dan noemden ze hem: „Meester”.

'n Keer — Gamaliël was nog niet gekomen — stond Saul 'n groepje leerlingen te vertellen, hoe heerlijk zij 't zouden hebben, als de Messias kwam. Maar daar opeens hoorde hij schreeuwen en roepen over het tempelplein: „Houdt hem vast — houdt hem vast — hij heeft kwaad gedaan. Hij heeft kwaad van God verteld!”

De mensen stormden van alle kanten toe — Saul er achteraan. „Waar? Wat is er gebeurd? Wie is het?” — „Die daar, Stephanus! — hij heeft kwaad van God verteld.” — Saul drong door de mensen heen tot vlak vooraan.

Sterke mannen sleurden die Stephanus voort over de keien. „Voort, naar de Raadzaal! Hij moet sterven!” riep het volk. En ze duwden elkaar op naar de Raadzaal. Daar zaten de rechters, met strenge gezichten. Ze zaten er om ieder, die hardop iets kwaads van God gezegd had, tot strenge straffen te veroordelen. Vanuit de verte hoorden ze al roepen: „Stephanus, 't is Stephanus!”

Daar wordt hij naar binnen gesleept, tot midden in. Het volk moet achter de hekken blijven, op zij langs de wanden, en heel achteraan. Ze verdringen elkaar om 'n plaats en schreeuwen en roepen en schelden

zonder eind. „Sst — — stilte,” roepen anderen — en ze beuken met hun ellebogen op de broeders naast hen, die van geen ophouden weten.

Dan staat de hoofdrechtter op en vraagt:

„Wat heeft die man gedaan?”

En 't razen begint opnieuw. Daar kan geen mens wijs uit worden.

De hoofdrechtter wenkt om stilte en roept:

„Laat de mannen voorkomen, die er bij geweest zijn, en weten, wat hij gezegd heeft.”

Daar kwamen er twee, drie naar voren, met rode gezichten van opwinding. Ze hadden 't vast gezet in hun hoofd: Stephanus moest dood. En als de rechtters vonden, dat hij die straf niet verdiend had, zouden ze er wel zoveel bijliegen, dat hij ter dood veroordeeld *moest* worden.

„Hij heeft gezegd,” begon de een, „dat wij ons aan geen Wet moesten storen.”

„Hij heeft gezegd, dat die Jesus van Nazareth, die misdadiger, die aan 't kruis stierf, dat *die* Jerusalem zou verwoesten.”

De een verdrong de ander om aan het woord te komen. Och, och, ze wisten zoveel te vertellen. Maar gelogen was het allemaal! Stephanus luisterde er niet eens naar. Hij stond recht op, met zijn ogen dicht, en bad.

Saul keek er naar, van tussen het volk uit — en kon geen woord meer zeggen. Die Stephanus leek wel een engel. Het volk zag het nu.

„Zie eens, hoe zijn gezicht glanzend is, als van 'n engel,” zeiden ze.

Ze werden er stil van. Er kwamen nu ook geen mannen meer naar voren om kwaad van hem te vertellen. Ze durfden niet meer.

Toen stond de hoofdrechtter op en vroeg aan Stephanus:

„Is dit alles zo?”

Nu kon Stephanus zich nog verdedigen. Maar hij deed 't niet! Hij zei: „Jesus van Nazareth, die gij aan het kruis hebt geslagen, is geen misdadiger. Hij is de Rechtvaardige, de Messias.”

Wat? Jesus van Nazareth? De Messias?

Als één man stormde heel die bende op hem los.

De rechters riepen: „Hij moet gestenigd worden!”

„Ga, voort! Gestenigd moct hij worden,” schreeuwden allen en ze sleurden Stephanus voort: dwars over de keien, dat het bloed over zijn gezicht liep en uit zijn handen en voeten. Saul joelde mee. Saul zag wit van drift. Want had die man niet durven zeggen, dat Jesus de Messias was? Een die aan het kruis geslagen was, kon de Messias niet zijn! Schandelijk was het!

Ze kwamen buiten de stad. Daar gooiden ze Stephanus dood. En terwijl de stenen op hem neerkwamen, bad hij:

„Heer Jesus, ontvang mijn geest.” Dan knielde hij neer en riep, dat het helder klonk over al die mensen heen:

„Heer, reken hun deze zonde niet toe.”

Toen viel hij dood neer.

Saulus had er vlak bij gestaan. De beulen hadden hem als getuige gekozen en Saul had 't goed gevonden. Toen hij zag, dat Stephanus dood was, ging hij terug naar de stad.

In Sauls hart kookte het nog. Want die Stephanus was de enige niet, die het volk dat wijs maakte van Jesus van Nazareth! Hij kende ze wel, die vissers uit Galilea: Petrus en Joannes en die anderen! En al hun leerlingen! Die ook moesten gestenigd worden net als Stephanus. Saul zou daarvoor zorgen. Met hun dwaze praatjes maakten ze de vroomste Joden aan 't twifelen. Hoeveel Joodse priesters waren al niet hun leerlingen geworden? Dat moest uit zijn nu! Zo lang *hij* kracht in zijn vuist had, zou hij ze achterna jagen en voor de rechter brengen.

Van die tijd af zag niemand Saul meer in de tempel. Hij liep

de huizen af om de leerlingen van Christus, die „Nazareners”, er uit te halen. Hij trok ze mee de straat over; het volk er achteraan. En och, ze hadden zo'n drukte niet eens hoeven maken. Want geen enkele van al die Nazareners deed iets terug, al werden ze er nog zo voor geslagen. Daar lachten ze maar mee. Had Christus zelf niet de meeste pijn geleden? Meer dan zij allemaal samen?

Veel Nazareners waren de stad uitgelopen om te schuilen bij vrienden en bekenden. Ja, zelfs bij vreemden. Ver van Jerusalem weg waren ze gelopen, tot in Damascus. En waar ze kwamen, vertelden ze, dat ze achterna gezeten werden door Saulus van Tarsus, omdat ze geloofden, dat Jesus de Messias is.

Saul kwam er achter. In Jerusalem vond hij er geen een meer. Maar dat gaf niet. Daarbuiten zou hij ze ook wel vinden. In Damascus, ja, daar zaten ze vast en zeker. Maar hij zou ze er uit halen, wacht maar! Geen een zou er aan ontkomen. Saul sprong op z'n paard, nam soldaten mee en reed in galop de weg af naar Damascus. Saul gloeide van ijver, om die Nazareners te grijpen. Want hij dacht, dat hij zo streed voor Gods eer. Saul wist immers niet, dat Jesus werkelijk de Verlosser is. Hoe zou hij het ook weten, als ze 't hem altijd verkeerd geleerd hadden. Jesus is Koning, omdat hij God is. Koning over hemel en aarde. Maar Saul had altijd gedacht aan een aardse Koning, met rijke kleeren en veel geld. Zo hadden ze 't hem altijd verteld. Hij wist dus niet beter, dan dat de Messias zo zijn zou. En hij reed — reed wat hij kon, dat de wind langs zijn oren suisde. Hij dacht niet aan ophouden.

Maar ineens, . . . ai, wat was dat? Zijn paard steigerde! . . . Ai! Saul sloeg achterover tegen de grond. Wat is dat licht? Dat

licht daar om hem heen? Saul kijkt er zich blind in! 't Is zo schitterend, zo hel. En een stem roept:

„Saul, Saul, waarom vervolgt gij Mij?”

„Wie zijt gij, Heer?”

„Ik ben Jesus van Nazareth, dien gij vervolgt.”

En ineens ziet Saul en begrijpt hij: 't Is Jesus van Nazareth! 't Is de Messias!

„Heer, wat wilt Ge, dat ik doe?” Dat is het enige, wat hij zeggen kan — het enige ook, dat hij zeggen wil. Want heel zijn leven heeft hij gevraagd: „Heer, wat wilt Ge, dat ik doe.” Dus zeker nu, nu God daar zelf voor hem staat.

„Sta op en ga naar de stad,” zegt Jesus, „en men zal u zeggen, wat ge doen moet.”

Saul stond op, het licht verdween. Maar zien kon hij niet meer: hij had zich blind gestaard in God! —

De mannen om hem heen, die wisten niet, hoe ze 't hadden. Licht hadden ze gezien, ja! En een stem ook hadden ze gehoord. Maar geen van hen had die kunnen verstaan. Alleen Saul, hun aanvoerder, scheen ze verstaan te hebben, want ze hadden hem horen antwoorden. En nu? Nu stond hij daar blind voor hen, te tasten om zich heen. Ze grepen zijn hand en leidden hem voort. Vragen durfden ze niet. Ze fluisterden onder elkaar en zeiden zacht: „Waarheen zullen wij hem brengen?” Eén zei er: „Naar het huis van Judas, daar is hij bekend”. En ze brachten hem er heen.

Saul liet maar met zich doen. Hij hoorde 't niet en merkte 't niet. Hij was vol van Christus, dien hij gezien had. Hij dacht aan niets anders meer dan aan Christus! Saul at niet en dronk niet en sprak

met niemand: drie dagen achter elkaar. Maar de derde dag werd er op de deur geklopt en kwam een man binnen. Ananias heette hij. Die ging recht naar Saul toe en zei: „Broeder Saul! Jesus, die U op weg naar Damascus verschenen is, heeft mij hierheen gezonden om U te genezen”. En Ananias legde zijn handen op Saul's hoofd.

„Saul, broeder, zie op.”

Saul sloeg zijn oogen op: hij zag.

„God wil, Saul,” zei Ananias, „dat gij 't heerlijke, wat gij gezien hebt aan alle mensen gaat vertellen. Want dan zullen er veel meer geloven, dat Jesus de Verlosser is. Maar, Saul, dan moet gij eerst U laten dopen; stel 't niet langer uit. Door het doopsel wordt een ziel rein en zo wit als sneeuw. En dat niet alleen, Saul. Want op het ogenblik, dat een ziel wit wordt door het doopsel, komt God daar binnen en blijft er wonen. God, die U verschenen is, Saul, die komt dan in U wonen.”

Saul knielde zwigend neer; zeggen kon hij niets.

En Ananias nam water, goot het uit over Saul's gebogen hoofd, terwijl hij sprak: „Ik doop U — — in de naam des Vaders — — en des Zoons — — en des Heiligen Geestes — —”

Saul's hart schokte. Over zijn wangen stroomden de tranen van geluk, want *in hem* woonde God nu voortaan. —

DE H. PAULUS NA ZIJN BEKERING

Saul bleef nu niet langer meer alleen in het huis van Judas. 't Was binnen 'n halve dag rondverteld aan al de Nazareners van Damascus. Die kwamen toen aangeloopen, van alle kanten, om hun nieuwe broeder te zien en geluk te wensen: „De vrede met U, broeder Saul, de vrede van Christus met U!”

Ha, wat klonk dat heerlijk en hartelijk! Wat deed 't Saul goed! Hij zat daar zo te midden van al die vreemden druk te praten, als met oude bekenden. Ja, Saul zelf leek 't niet anders, dan of zij allemaal altijd zijn vrienden geweest waren. Wat deed 't hem goed onder de broeders te zijn. Was 't niet de vrede van Christus, die hun harten zo blij maakte, en die hen daar bijeen deed zitten als kinderen uit één gezin?

Saulus moest vertellen, *zelf* vertellen, hoe alles gebeurd was. Wel hadden ze er al veel van gehoord. Maar dat leek hun allemaal zo wonderlijk — bijna niet te geloven. Nu, Saul vertelde het graag. Maar niet alleen *hier*! Morgen, dadelijk, zouden ze hem zien staan in de Synagoge. Daar zou hij 't volk toespreken.

Wat, in de Synagoge? Ze schrokken er van, toen hij dat zei. Saul moest niet te veel wagen, want voor dat hij 't wist, zou hij dan ingerekend worden en achter slot gezet. „Saul, broeder, wees toch voorzichtig.”

Maar Saul kon niet zwijgen. De hele wereld zou hij doorlopen, te beginnen bij Damascus....

En de volgende morgen stond Saul op 't verhoog. Hij mocht daar spreken, omdat hij Farizeër was. Die achteraan zaten, rekten hun hals of stonden op de banken om maar goed te kunnen zien. Ze waren nieuwsgierig naar wat die jonge Farizeër uit Tarsus hun te vertellen had. Was hij 't niet, die midden door Jerusalem de Nazareners gesleept had om ze bevangen te zetten? Kwam hij daarvoor hier om hier weer 't zelfde te doen en zijn volk, Gods volk, daartoe op te roepen?

En Saul begon: „Mannen, broeders. Gij allen weet, hoe ik in Jerusalem de Nazareners vervolgde, hen uit hunne woningen door de straten voerde en bracht voor de hoge Raad, omdat zij openlijk bekenden, dat Jesus van Nazareth God is en de Verlosser van Israël. Gij nu weet, dat Jesus van Nazareth door onze Oversten als een misdadiger aan 't kruis geslagen is en gestorven. Maar de derde dag is Hij opgestaan uit het graf en verrezen, zoals Hij gezegd heeft, in grote pracht en heerlijkheid. Ook ik heb al dit niet willen geloven, broeders, omdat ik meende, zoals gij, dat een gekruiste de Messias niet zijn kan. Maar op mijn weg hierheen is Hij mij verschenen: heerlijk en stralend.

En ik liet mij dopen in Christus' Naam, tot vergiffenis der zonden. Zo ook broeders, laat U dopen in de Naam van Christus Jesus, want Hij is waarlijk God en de Verlosser van Israël”.

Toen stapte Saul af van 't verhoog, liep midden tussen de mensen door en ging de Synagoge uit. — Zonder iets tē zeggen stonden de Joden op: wit en stil van woede. Hun harten kraakten van nijd om die Godslasteraar van 'n Saul.

De volgende dagen sprak Saul even vrijmoedig in de andere Synagogen van Damascus. Hij was niet bang! Voor niks en voor niemand!

Maar zijn vrienden wel, die maakten zich bezorgd over hem. Want de Joden hadden heimelijk 't plan gemaakt om Saul gevangen te nemen en te doden. Daarvoor hadden ze al extra wachters aan de poorten van de stad. „Want,” zo zeiden ze, „als Saul het hoort, gaat hij er zeker vandoor.” Nu hadden ze hem het vluchten onmogelijk gemaakt. Ieder vreemdeling, die in of uit wilde, werd begluurd — aangehouden. Maar ze konden weer vrij doorgaan, als 't Saul niet was.

Omdat zijn vrienden 't hem nu zo gevraagd hadden, bleef Saul dan maar wat meer thuis.

Op 'n morgen kwam er een bij hem binnen. Die zei: „Als ge wilt, kan ik er voor zorgen, dat ge veilig de stad uit komt, broeder. Kom dan vanavond laat bij mij. Ge hoeft voor niets te zorgen”.

Diezelfde avond nam Saul afscheid van Judas en van al de vrienden, die daar vergaderd waren, en ging met de broeders, die hem kwamen halen, door de stille straten van Damascus. Zij kwamen bij 'n huis, dat tegen de stadsmuur aan gebouwd was. Daar gingen ze in.

„De vrede met U, Saul,” klonk het zacht.

„Ook met U de vrede, broeders. Waar moet ik heen?”

„Hier deze weg op. Kijk, brood en vijgen hebben we al voor U ingepakt, voor onderweg, begrijpt ge, want ge hebt een lange weg te doen, naar Jerusalem.”

„Dat is niets, broeders. Maakt U daarover niet bezorgd. Zou ik niet graag de weg lopen, waarop Jesus mij verscheen?”

„Kom vlug, Saul, hierheen. 't Wordt hoog tijd.” Saul gaat de kamer binnen. 't Venster staat er wijd open. Op de grond voor het raam ligt een grote mand, waar stevige koorden aan vastzitten. Een van de vrienden neemt haar op en hangt haar over 't raamkozijn. Zelf gaat hij op de grond zitten, zet z'n linkervoet tegen 't muurtje onder 't raam en houdt met bei z'n handen de touwen van de mand stevig vast. Saul stopt brood en vijgen bij zich, dankt de broeders hartelijk voor al de zorgen en klimt er in.

„De Heer bescherm en beware U, Saul.”

„Amen.”

Dan laten ze de touwen langzaam

vieren, met schokken zakt de mand en, als hij op de grond is aangekomen, springt Saul er uit, groet nog eens naar boven en sluipt dan weg tussen de struiken, over heiningen en sloten, tot aan de grote weg naar Jerusalem. Nu is hij veiliger. Maar toch moet hij voortmaken. 't Mocht eens zijn, dat zijn vlucht ontdekt is, en dan.... Saul stapt stevig aan. In de verte ziet hij de plaats, waar Christus hem verscheen. Ja, *daar* gebeurde het. Héél zijn wezen trilt van eerbied, nu hij die plaats zo dicht nadert. Heel zijn hart hijgt naar Christus, voor Wie hij de hele wereld wil veroveren.

Maar lang kan Saul er niet blijven. Hij moet verder naar Jerusalem. *Daar* zal hij weer vrijuit kunnen spreken over Jesus. Daar zal hij zijn eigen volk leren in de tempel, zoals hij 't vroeger deed: alleen nu niet als Farizeër, maar als dienaar van Christus.

Maar van vrijuit spreken kwam niet veel in Jerusalem. Wel de eerste dagen. Toen was 't nog 'n nieuwtje voor al de nieuwsgierigen, die zoveels vreemds over die Saul gehoord hadden. Ze wilden van hem zelf horen, wat er van waar was. En ze stroomden naar de Synagogen, waar Saul optrad. Dicht zaten ze er op elkaar gepakt en luisterden gespannen. Maar zo gauw ze hoorden: „Jesus van Nazareth, Hij is God, Hij is de Messias!” begonnen ze te grommen en te schuifelen. En Saul ziet gebalde vuisten dreigend omhoog steken. Ze willen hem wegduwen van 't verhoog, ze willen hem slaan en stompen, ze willen hem over de grond sleuren en er op los beuken! Maar Saul gaat onverschrokken tussen hen door, de zaal uit. Dan steken de Joden hun koppen bijeen en beramen, beramen! Al maar plannen om Saul te doden, om Saul gevangen te zetten, om hem

te geselen! De Apostelen en leerlingen van Jesus waarschuwen Saul en zeggen: „Ga Jerusalem uit, broeder, tot ze wat bekoeld zijn. Nu kunt ge hier toch niets uitrichten, want ze zoeken U te doden”.

Wat doden! wat geselen! Gaat 't hem iets aan? Wil hij niet om Christus alles lijden? Waarom zal hij dan Jerusalem uitvluchten?

Maar op een morgen, terwijl hij bad in de tempel, verscheen Jesus hem en zei: „Haast U, en vertrek aanstonds uit Jerusalem, want wat gij zegt over Mij, zal men niet geloven”. Saul vroeg verwonderd: „Heer, ze weten toch zelf, dat ik het was, die al wie in U geloofde, liet gevangen nemen en geselen? En toen het bloed van Stephanus, Uw getuige, vergoten werd, toen stond ook ik daarbij en had er genoeg in.”

Maar Jesus antwoordde: „Ga — want Ik wil u zenden ver weg, naar de heidenen”. Toen verdween Jesus, en Saul bleef omhoog staren en stamelde: „Naar de heidenen... naar de heidenen! En niet naar mijn eigen volk?”

De volgende dag zegt Saul ze vaarwel: Petrus en Jacobus en Joannes en Barnabas en al de leerlingen en vrienden van Jesus. Hij gaat naar Tarsus, naar zijn geboortestad. Daar zal hij wachten, tot God hem zal zenden, ver weg naar de heidenen.

In Tarsus zijn ze blij Saul weer te zien. Hij doet niet eens trots, omdat hij zo geleerd is geworden. En ook kijkt hij niet verwaand, omdat God hem zo hoog heeft uitverkoren boven de andere mannen uit Tarsus. Nee, hij zit heel gemoedelijk achter het weefgetouw in Vader's werkplaats, net als vroeger. Hij lacht en praat er met al de mensen, die binnen komen of naar hem vragen. Maar in zijn hart

hoopt Saul toch, dat er gauw een eind aan zal komen. Rustig aan werken is goed. En zo kalmpjes aan de kost verdienen, is goed, ja, allemaal goed. Maar niet voor Saul. Zijn hart kan niet branden voor garen klossen en tentzeilen! Zijn hart staat te gloeien voor Christus. Dáárvor wil hij werken en zwoegen.

En eindelijk gebeurde het!

Eindelijk mocht hij naar de heidenen gaan!

Want op 'n keer, toen hij bij zijn leerlingen was, riep een stem — 't was de H. Geest, die sprak — „Zondert mij Saul en Barnabas af voor het werk, waartoe ik hen geroepen heb.”

Ha, dát was een vreugde opeens! De leerlingen sprongen op, liepen naar hun meesters toe en drongen rond hen heen. Saul stond er midden in; vast als een paal, zijn hoofd omhoog, omhoog, of hij door de wolken heen de hemel in zag. O, dat Jesus hem Apostel maakte, Apostel van de heidenen.

Drie dagen later werden ze priester gewijd: Saul en Barnabas. Zij knielden neer op de grond. Zegenend strekten de bisschoppen hun handen uit over hun hoofden en zij ontvingen de H. Geest. Bisschop waren ze en priester, voor eeuwig! Dan namen ze afscheid van alle vrienden en bekenden, want ze gingen ver weg, de zee over, naar het land van de heidenen. De leerlingen brachten hun meesters weg tot aan de boot en wuifden hun na. Wat jammer, dat ze weg moesten van hen!

Waar het schip het eerste landt, springt Saul aan wal. Het is een eiland. Heel dat eiland zal aan Christus gaan horen. Saul roept

het volk bijeen en begint te preken. Stil luisteren ze naar al dat nieuws over de Verlosser. En, als hij klaar is, komen ze naar hem toe, om nog meer te horen. En Saul wordt niet moe van 't vertellen. Spreekt hij soms ergens liever over dan over Jesus?

Maar 'n keer worden ze geroepen bij de consul Sergius Paulus, een verstandig man. Die wilde ook graag iets horen over Christus. Saul en Barnabas gaan er heen. Ze worden binnen gelaten in een grote, rijke zaal met dikke tapijten langs de muren. Daar zit Sergius Paulus, maar niet alleen. Naast hem staat Elymas een valse gluiperd, een schurk, die zijn meester schandelijk bedriegt om er veel geld mee op te strijken. Saul kijkt hem recht aan, terwijl Elymas knikt en buigt en grijnst, want hij wil in de gunst komen bij de vreemdelingen. Maar Saul blijft hem aanzien en Elymas begrijpt, dat hij hem doorziet. Als die Saulus hem straks maar niet gaat verraden bij de consul. Als hij aan Sergius Paulus maar niet gaat zeggen: „die man dáár, dat is een bedrieger, ver-

trouw hem niet!" Och Heer, de gedachte alleen al doet Elymas' hart krimpen van schrik. Hij ziet, hoe de consul aandachtig luistert naar Saulus. Sergius schijnt te geloven, al wat Saulus zegt. Kan hij dat niet verhinderen? Ja zeker, dat zal hij! En Elymas sluipt achter zijn meester, trekt zijn schouders omhoog, strekt zijn kin naar voren en grinnikt: „Heer, geloof die man toch niet. Als Jesus van Nazareth 't werkelijk in zijn macht gehad had, was Hij toch wel van dat kruis afgekomen! Of meent ge soms, dat de Verlosser van Israël zich zou laten slaan aan 'n kruis?"

Toen vloog Saul op: „O, gij vol van allerlei bedrog en allerlei valsheid! Duivelskind! Zult gij niet ophouden de rechte wegen des Heren te verdraaien? En nu zie: de Hand des Heren is op u. En ge zult blind zijn en een tijdlang de zon niet meer zien! . . .” Elymas wordt krijt-wit, hij wankelt achteruit en grijpt en tast om zich heen: want hij is blind. Maar Sergius, die het zag, liet zich dopen door Saul; 't was de eerste heiden, die Saul dopen mocht.

Van die tijd af werd hij door het volk met z'n Romeinse naam: Paulus, genoemd. En Barnabas zei: „Broeder, tot nu toe heb *ik* gezegd, waar we heen zouden gaan, maar in 't vervolg moet *gij* dat maar doen". — Dan stapten ze samen aan boord, want ze moesten weer verder, naar andere heidenen. Deze hier konden ze wel een tijdje alleen laten. Ze waren vurig en vroom en blij nu, nu ze kinderen van God geworden waren. En ze hadden beloofd goed te luisteren naar de mannen, die Paulus over hen had aangesteld.

'n Keer stond Paulus te preken met Silas, een van zijn leerlingen. Opeens vlogen er mannen naar voren, grepen Paulus en Silas vast

en schreeuwden het volk toe: „Verraders zijn het! Schenders van de Wet!” In een ogenblik hadden ze het volk op hun hand. ’t Joelde achter de mannen aan en schreeuwde: „Voort, voort met hen naar de rechters!”

Ha, die rechters! Die hadden al lang op Paulus zitten azen. Ze lieten hem zo maar geselen, zonder hem eerst in verhoor te nemen. Ook Silas. En daarna wierpen ze hen in de gevangenis. De bewaker kreeg extra bevel: „Bewaak ze zorgvuldig, dat ze niet ontsnappen”.

Nou, daar zou hij wel voor zorgen. Hij brengt hen in de binnenste gevangenis en bindt zware blokken aan hun voeten, dan kunnen ze onmogelijk weglopen. De celdeur maakt hij dicht en met een „rang” draait hij de sleutel om. Paulus en Silas liggen op de stenen vloer languit en onbeweeglijk. ’t Is donker, pikke-donker om hen heen en stil, want de andere gevangenen slapen al. De striemen van het geselen branden op hun rug. En toch kreunen ze niet: ze zijn flink. En ze bidden hardop samen, om elkaar te sterken. Dat lijden voor Christus, dat maakt hen blij! Zo blij, dat ze er van gaan zingen! De gevangenen worden er wakker door, ze gaan rechtop zitten en luisteren. Wat is dat daar toch? Wie zingen er zo midden in de nacht? En altijd opgewekt gaat ’t door. Tot opeens de grond begint te schudden en de muren gaan wankelen. De deuren van de cellen vliegen open, en de boeien van alle gevangenen vallen af. De bewaker schrikt wakker en vliegt overeind: „Paulus en Silas” flitst het door zijn hoofd en hij is al bij de poort. Maar de deuren staan open. Zijn ze al ontsnapt?.... En in zijn angst voor de rechters, grijpt hij naar zijn zwaard om zichzelf dood te steken. Maar Paulus roept hem toe: „Doe u zelf geen kwaad, want allen zijn wij hier”. De

gevangengebewaarder liet het zwaard vallen, vroeg om licht, vloog er mee naar binnen en zei: „Heren, wat moet ik doen om gered te worden?” — Zij zeiden: „Geloof in de Heer Jesus en gij zult gered worden: gij en uw huisgezin”. En de gevangengebewaarder liet zich dopen met heel zijn gezin. Toen waren ze daar in dat huis voor het eerst echt blij. Ze vierden feest midden in de nacht, zo gelukkig waren ze, nu ze in God geloofden.

De volgende morgen zonden de rechters dienaren naar de gevangenis, met het bevel: „Laat de beide mannen vrij”. De bewaker bracht de boodschap over, maar Paulus zei: „Zonder ons te veroordelen hebben ze ons in het openbaar gegeseld en in de gevangenis geworpen. En nu zouden ze er ons in het geheim weer uit zetten? Niks daarvan! Laat ze maar zelf komen en ons naar buiten brengen!” De dienaren brachten het bericht over. En al gauw kwamen de rechter aangezet. Och, lieve deugd, ze hadden zo’n schrik voor die Paulus! En smekend vroegen ze: of hij toch heel alsjeblijft maar stilletjes de stad uit wilde gaan, om alle oploop van de mensen te voorkomen. . . . Paulus en Silas kwamen toen naar buiten, spraken voor ’t laatst met de broeders en verlieten de stad.

Hoe zou ’t hun verderop gaan? Paulus maakte er zich niet druk over! Christus moest veel volgelingen krijgen: Daar alléén dacht hij aan. En Christus kreeg er veel, door Paulus. Héél zijn leven heeft hij er voor gezwoegd „als een flink soldaat”. Wat hij er allemaal voor moest verduren, schreef hij eens in een brief: „Van de Joden heb ik vijfmaal de negen en dertig slagen gekregen; driemaal ben ik met roeden gegeseld; eenmaal gestenigd; driemaal heb ik schipbreuk geleden; een nacht en een dag heb ik in de afgrond doorgebracht;

„op reis ging ik dikwijls; met gevaren van rivieren; gevaren van „rovers; gevaren van eigen volk; gevaren van heidenen; gevaren in „de stad; gevaren in de woestijn; gevaren op zee; gevaren van „valse broeders, met arbeid en moeite, met slapeloosheid, met „honger en dorst en met koude!”

Dat was niet voor de poes! En toch bleef Paulus er altijd vrolijk bij. Nee, hoor, voor niks en voor niemand was hij bang, voor geen soldaat en geen beul en geen landvoogd of keizer!

Maar 'n keer begon er een eind te komen aan zijn reizen en trekken. Na vele jaren zwoegen ging Paulus terug naar Jerusalem. Hij verlangde er naar de tempel weer te zien, en Petrus en Joannes en al de anderen.

De christenen brachten hem weg tot aan 't schip. Voor 't laatst zei Paulus hun: dat zij toch trouw moesten blijven aan Christus, óók als hij niet meer bij hen was. En toen het schip afvoer, bleven ze hem nawuiven, zolang ze hem zien konden. En Paulus wuifde terug.

Hij voer af naar Jeruzalem.

Met open armen komen ze daar naar Paulus toegelopen: „De vrede met U, broeder”. Och, dat ze hem na zoveel tijd weer mogen zien! „Kom zitten, hier, en vertel ons als vanouds!” Wat heeft hij veel gedaan voor Christus' Rijk! Ze hebben er van alle kanten van gehoord. Is 't waar, dat hij met Silas in de gevangenis heeft gezeten? En dat de heidenen veel eerder Gods Woord aannamen en zich lieten dopen 't? Ja, is waar. Paulus vertelt er van, tot laat in de nacht . . . „En hoe staat het hier in Jerusalem?”

O, de Joden zijn nog vol haat tegen hem. Ze zeggen, dat hij een schender van de Wet is en nog veel meer. Weet ge, dat kunnen ze niet verkroppen. Dáár zit 't 'm eigenlijk in, geloof dat maar vrij!

Paulus zegt: Hij 'n schender van de Wet? Nooit nog heeft hij de Wet geschonden! Morgen dadelijk zal hij hun laten zien, dat hij er eerbied voor heeft en dat hij zijn eigen volk niet veracht.

En de volgende morgen gaat Paulus naar de tempel, als al de anderen. En verder iedere dag. Maar de Joden, die hem haatten, stookten het volk op. En de zevende dag, toen Paulus de tempel in kwam, stormden ze naar voren, grepen hem vast, en trokken hem achterover op de grond. En ze riepen uit alle macht: „Te hulp, te hulp! Israëlieten, te hulp! Dit is de man, die tegen het volk en de Wet leert. Hij heeft deze heilige plaats ontheiligd! Te hulp!”

En van alle kanten stroomt het volk toe. Paulus wordt vooruit geschopt en geschoven over de keien. Ze beuken maar raak, zonder ophouden. Daar opeens vliegt het volk uiteen, want de Romeinse soldaten met de overste van de krijgsbende aan 't hoofd komen aangesneld. Ze rukken Paulus overeind, binden zijn handen met ijzeren kettingen en nemen hem mee.

Paulus zit weer in zo'n enge gevangenis. Dat is anders dan de wereld bekeren! Maar zie, het wordt licht om hem heen: Jesus staat vóór hem en zegt: „Heb goede moed, want zoals gij te Jerusalem van Mij getuigd hebt, zult gij ook te Rome van Mij getuigen”. Meer zegt Jesus niet. Maar Paulus is gesterkt, nu hij zijn Heer en Meester heeft gezien. Och, wat is dat heerlijk! 't Is Paulus, of hij groter en wijder wordt van zaligheid. Al stormde heel Jerusalem op hem toe, wat zou dat dan nog! Hij is van Christus en Christus van hem. Christus

leeft in hem. En als ze hem doodmaken? Wel, dan sterft Paulus, maar Christus niet! Die blijft leven in eeuwigheid en Paulus in Hem!

't Gebeurde, zoals Jesus het hem kwam zeggen, die nacht. Paulus moest vervoerd worden naar Rome, waar de keizer woonde. Die zou hem vonnissen. Eerst brachten ze hem van de ene stad naar de andere. En Paulus moest er wachten, wachten, om van te geeuwen. Hè, wat was dat moeilijk, dat niets doen al die tijd. Eindelijk toch kwam het bevel, dat hij zou vertrekken. Over zee moesten ze. En Paulus werd onder bewaking gesteld van de honderdman Julius en een troep soldaten. Ook andere gevangenen moesten mee. En he tschip stak over naar Rome.

De eerste tijd ging alles goed. Maar na enkele dagen waarschuwde Paulus: „Mannen, ik voorzie, dat we gevaren zullen meemaken, tot grote schade, niet alleen voor de lading van het schip, maar ook voor ons leven”. De honderdman dacht bij z'n eigen: „Laat hij nou denken, dat hij overal verstand van heeft!” En hij stoorde er zich niet aan. Maar nauwelijks waren ze op volle zee, of 'n sterke wind kwam op. Die dreef het schip met geweld voort. Och, hemel, wat kregen ze 'n spijt, dat ze niet naar Paulus geluisterd hadden! Nu was er niets meer aan te doen. 't Schip steigerde tegen de golven op, maar wat kon dat bootje nu tegen de kracht van het water! Boven hun hoofden dreigden zware donderwolken. De wind huilde en bulderde. Hoog stegen de golven, zó hoog! Straks lagen ze er onder. De soldaten en scheepslui liepen maar heen en weer over het dek, tot ze er doodmoe en ziek bij neervielen. Ze aten en dronken niet, dagen achtereen. De schrik zat in hun maag! Paulus

alleen was even fris en vrolijk als altijd. Hij zei hun: „Had maar naar mij geluisterd, mannen, dan waren we aan dit gevaar ontkomen. Maar nu raad ik u aan, goede moed te houden. Want het leven van geen een uwer zal verloren gaan; het schip wel. Want deze nacht verscheen mij een engel van de God, aan wien ik toebehoor, en zei mij: „Wees niet bang, Paulus: voor de keizer in Rome moet gij verschijnen. En zie, God zal allen sparen, die met u op het schip zijn. Mannen, hebt daarom goede moed, want *dit* vertrouwen heb ik op God, dat het zijn zal, zoals mij gezegd is. Wij moeten ergens stranden op een eiland”.

De matrozen begrepen er uit, dat ze land naderden. Maar, dachten ze, 't kan nog best zijn, dat 't schip op 'n klip stoot, en dan waren ze nog verloren. Toen spraken ze stiekum af om midden in de nacht er vandoor te gaan op de reddingsboot. Voor de mensen op 't dek zouden zij dan doen, of ze de ankers uitwierpen. Maar Paulus hield er het oog op. Hij zei tegen de honderdman en de soldaten: „Ziet ge de matrozen bezig? Ze willen ontvluchten. Maar *ik* zeg u: Als deze niet in het schip blijven, is er geen redding voor u”. De soldaten schoten toe, rukten de matrozen achteruit, sneden de touwen van de sloep af, . . . en de reddingsboot plaste in zee — zonder matrozen!

Toen 't dag werd, zei Paulus: „Mannen, broeders, 't is vandaag al de veertiende dag, dat ge zonder eten maar blijft afwachten. Daarom raad ik u aan iets te gebruiken. Dat is nodig voor uw behoud, want van niemand uwer zal een haar van het hoofd vergaan”. En Paulus nam brood, bad hardop, waar ze allemaal bij stonden en begon te eten. De anderen schepten moed en gingen ook maar wat eten. Met

tweehonderd zeventig man waren ze maar eventjes! In hun hart moesten ze toch erkennen: die Paulus is een verstandige kerel en glad er bij!

De volgende morgen zagen ze werkelijk land: 't eiland, waar ze stranden moesten. Het schip werd er heen gestuurd en tjoep, daar ging 't met een vaart vooruit. Maar opeens... 'n geweldige schok! Die zich nog net vast kunnen grijpen, staan schrap, anderen liggen pardoes op het dek. Het schip is vast gelopen op een zandbank. 't Voorste stuk blijft er in steken. De achterstevan wordt stuk gebeukt door de golven. Met zwemmen kunnen ze zich wel redden. Maar de gevangenen? Die mogen niet ontvluchten. De soldaten lopen bijeen: we zullen hen doden, dan zijn wij vrij! De matrozen komen ook aangetzet: Doden? Wie? Paulus? Ja, natuurlijk! En de andere gevangenen? Dat kan hun niet schelen. Maar Paulus, die zal er aan gaan! De honderdman ziet het. Nee, Paulus, die hen allen gered heeft, die moet behouden blijven. En hij geeft bevel: „Die zwemmen kan, springt over boord en ziet aan land te komen. De overigen redden zich op planken en stukken van het schip”.

't Gebeurt, en allen raken veilig aan land. Zoals Paulus gezegd heeft, is niet één verloren gegaan.

En goed en wel komen ze aan in Rome.

Paulus zat niet stijf in een cel in Rome: hij mocht een eigen woning hebben met een soldaat er bij in, die hem bewaken moest. Daar moest hij afwachten tot de keizer hem liet roepen.

Alweer wachten. O, 't was 't moeilijkste in Paulus' leven. Terwijl zijn hart te branden stond om de wereld te veroveren voor Christus, moest hij hier vast zitten, tot 't dit heer van 'n Romeins keizer, die schandelijke slechtaard, behagen zou Paulus voor zich te laten komen.

Twee jaar lang heeft de keizer Paulus laten wachten. Maar Paulus was Apostel en, al kon hij zijn huis niet uit, toch deed hij 't werk van een Apostel. De mensen kwamen bij hem. 't Liep er zó vol iedere dag, dat hij ze niet eens allemaal tegelijk hebben kon. De anderen moesten 's middags dan maar terugkomen. Hij leert en vermaant hen en velen laten zich dopen. Telkens weer komen ze bij hem terug, want nog veel moest Paulus hun zeggen. De overige tijd en laat in de nacht, zit hij te schrijven aan al zijn kinderen, die hij had moeten achterlaten.

Eindelijk dan, na twee lange jaren, wordt Paulus vrijgelaten. Ha! Nu kan hij weer doen, wat hij wil. Dat zal hij dan ook! Paulus weet wel, wat hij wil! Zijn eerste werk zal zijn: al de Christengroepen afreizen, om te kijken, hoe ze het maken. Overal juichen ze, als ze hem weer zien. En ze vragen hem, of hij niet wat bij hen komt uitrusten! Wie uitrusten? Paulus? Welnee! In de hemel, daar zal hij uitrusten.

Zolang hij op aarde is, zal hij werken. Altijd door werken voor Christus' Rijk. Dat moesten ze nu toch begrijpen! Zie, zoals hij aan hen goed gedaan heeft, zo gaat hij 't ook aan de anderen doen. En Paulus trekt verder.

Maar in de zomer wordt er rond verteld: Half Rome is platgebrand. Ze zeggen, dat de Christenen het deden. En nu zijn ze op zoek naar al wat Christen heet, in Rome te beginnen. Bij troepen worden die gevangen gezet, of levend verbrand of verscheurd door wilde dieren. En niet eens verdedigen ze zich. Als ze gevraagd worden, of ze schuldig zijn aan de brand, halen ze hun schouders op: Welnee, wat zouden ze er aan hebben Rome in brand te steken? Als ze gevraagd worden, of ze Christen zijn, zeggen ze grif: „Ja, dat ben ik”. Ook al weten ze vooraf, dat ze daarmee hun eigen doodvonnis uitspreken.

Paulus zegt zijn leerlingen, dat ze moeten bidden voor hun broeders in Rome, dat ze standvastig zullen blijven tot de dood.... In zijn hart benijdt hij die broeders. Hij ook zou graag voor Christus sterven. Dat zal dan ook gebeuren.

Op 'n dag, zo maar midden in een stad, wordt Paulus gegrepen. Sterke mannen smakken hem neer op de grond en schreeuwen: „Te hulp, te hulp! Hier is hij, de hoofdman van de Christenen! Hier, Paulus! Te hulp!”

Paulus ligt met zijn gezicht op de keien. Het volk scheldt en roept en trapt hem vooruit. „Op zij, op zij, de soldaten!” Die slaan rond hem heen en banen zich een weg door de volkshoop. „Wat heeft hij

gedaan?" vragen ze 't volk. „Christen is hij!" „De hoofdman van de Christenen!" „De brandstichter van Rome."

Paulus wordt geboeid en meegevoerd. Hij moet weer naar Rome, naar de keizer. Die zelf zal hem oordelen... En Paulus wordt ingescheept. Trouwe leerlingen varen mee. Ze zullen hem niet alleen laten, hoor, vast niet. Al de leerlingen hadden wel meegewild, maar dat gaat niet, jammer genoeg. Er moeten er achter blijven om de broeders te sterken, als zij óók vervolgd zullen worden. Paulus zegt ze vaarwel. Hij blijft rustig zwaaien met zijn hand in de lucht, maar de tranen staan in zijn ogen. Hij zal ze nooit terug zien, zijn kinderen.

In Rome wordt hij gevangen gezet en ter dood veroordeeld. Ont-
hoofden zullen ze hem. Ze zetten hem in een benauwde, donkere cel. Daar schrijft hij voor 't laatst nog een brief, vol raadgevingen, aan een van zijn trouwste leerlingen: Timotheus. Hij wil hem nog eens op 't hart drukken, dat hij dapper moet zijn, en zich niet moet schamen openlijk er voor uit te komen, dat hij Christen is. Voor Paulus moet hij niet bang zijn. Paulus is het zelf immers ook niet. Hij weet toch, waar hij heen zal gaan. Timotheus zal later, misschien gauw al, zelf ook veel moeten lijden.

Die nacht bidt Paulus in zijn cel. Morgen zullen ze hem er uit halen. En ze komen, heel vroeg al. Geboeid als een misdadiger wordt hij door de straten gevoerd. Paulus groeit er in. Ging Christus ook niet zo naar de Calvarieberg? Het volk loopt mee en joelt en lacht er achteraan. Ook vrienden van Paulus lopen mee. Zij blijven hem trouw tot in de dood.

Buiten de stad, op 'n open veld, gaat 't gebeuren. De plaats is door soldaten afgezet. Paulus wordt er midden in geleid. Hij staat er fier,

rechttop. Zijn ogen stralen. 't Is, of hij de hemel al open ziet.... Dan komt de beul. Het bevel wordt gegeven, en Paulus knielt neer.

Eerbiedig buigt hij zich voorover op het blok.

De beul neemt het zwaard en slaat zijn hoofd er af.

Maar Paulus' ziel vliegt recht omhoog. Hij is bij Christus!

En de hele hemel juicht:

Daar was Paulus! Paulus van Tarsus!

STANISLAUS KOSTKA I

ALS KLEINE JONGENS GROOT WORDEN.

Ze waren met z'n zessen thuis: Vader, Moeder, Paul, Stanislaus, en nog één broertje en één zusje. In Polen woonden ze, op 'n groot kasteel; want Vader was edelman, en die wonen bijna altijd op kastelen. Wát leuk voor Paul en Stanislaus; want je kon er zo fijn spelen! Plaatsjes genoeg om je te verstoppen, en zulke énige, waar ze je bijna niet vinden konden! Toen ze nog héél klein waren, mochten ze dan ook ravotten, zo veel ze maar wilden! Wel hield Moeder een oogje in 't zeil en ook de knechts en dienstboden, dat ze geen benen zouden breken. Want Paul was 'n wilde rakker; die dacht er niet altijd aan, dat z'n jonger broertje nog niet zo sterk was als hij; dus dat hij daar wat voorzichtiger mee moest omgaan.

Stanislaus was veel zachter dan Paul. Van die héél wilde spelletjes hiéld hij eigenlijk niet; maar om Paul plezier te doen, deed hij maar mee. Paul had dan altijd 'het grote woord; „Nou gaan we rovertje spelen, Stanislaus, en *ik* ben roverhoofdnam”. Of: „Nee, man,

óórlogje spelen gaan we *Ik* ben kóning, en jij soldaat van de vijand. Jij komt stil aangeslopen om mij dood te maken. Maar *ik* zie 't nog net: spring áf van m'n paard en rang. sla *jou* neer! Jááh! En dan heb *ik* overwonnen, en is er groot feest, en rijd ik op 'n paard 't land door! En álle mensen roepen dan: „Leve koning Paul!” Ja, jong, kom, ga mee! Dat gaan we doen!”

De knechts- en dienstboden in huis hielden allemaal véél meer van Stanislaus dan van de anderen. Hij praatte zo aardig altijd, en vriendelijk tegen hen. Paul láng niet zo. Wèl als Vader of Moeder in de buurt waren, want die wilden, dat de jongens gehoorzaam waren aan álle grote mensen in huis, en dat ze even goed beleefd waren tegen de stalknecht als tegen de rentmeester. Nou, en Paul wilde graag over iedereen de baas spelen en 't liefst maar áltijd z'n eigen zin doen. Wacht maar, als ik gróót ben, dacht hij dikwijks!

Op 'n morgen vertelde Vader zèlf hun het grote nieuws: ze zouden naar Wenen gaan. Zij met z'n tweeën, helemaal naar Wenen, om te leren. Want vroeger waren er nog bijna geen scholen. Enkel maar in de heel grote steden, en dán nog voor rijke kinderen. Voor de armen was 't veel te duur. En in Polen was niet eens 'n school voor de rijken.

Daarom hadden Vader en Moeder samen overlegd, hun twee oudste jongens naar Wenen te sturen, om te leren bij de Paters Jesuiten. Ze waren nu zowat veertien jaar oud en Vader wilde, dat zijn jongens knáppe jongens werden: dus moest het wel zo.

Moeder vond 't wel erg: twee kinderen zolang te moeten missen. En dan ook: zouden ze wel braaf blijven in die grote stad? Voor

Stanislaus was zij niet bezorgd, wat dát betref. Hij was toch zo'n reine jongen! Je kon 't dadelijk wel zien aan z'n open, eerlijke ogen, die iedereen aan durfden kijken. Om hém was zij niet zo bezorgd. Maar Paul, die robbedoes, als *die* maar goed bleef! Wel kregen zij iemand mee, die toezicht op hen houden zou: meneer Bilinski. Maar die kon toch niet zo goed voor hen zorgen, als Moeder 't deed.

Paul zelf, och màn, die kon wel huizen hoog springen bij de gedachte, dat hij nu wel zou kunnen

doen en laten, wat hij wilde. Over dat leren zou hij zich zo druk niet maken; Vader zag tóch niet, wat hij uitvoerde en Stanislaus was gelukkig geen klikspaan! Nee hoor, nú zou hij 't er eens van nemen.

Een paar dagen later reisden ze af: Paul, Stanislaus en meneer Bilinski. Treinen bestonden er toen nog niet. Alles ging te paard of per rijtuig. Wel tien dagen duurde de reis, zó ver lag Wenen van Polen af; bijna evenver als twee keer de weg van Groningen naar Maastricht.

Moeder had hun allebei nog gezegd: „Jongens, vergeet toch nooit je morgen- en avondgebed. Ga iederen morgen naar de H. Mis en zo dikwijls als je mag te Communie! Vraag de H. Maagd, dat zij jullie beschermt tegen alle gevaren. Jongens, beloof je mij dat?” Stanislaus had moeder toen heel ernstig aangekeken en „ja” geknikt. Paul hoorde het maar half. Zijn hoofd zat al in Wenen. Vluchtigjes riep hij: „Ja, Moeder!” En dan weer vol vuur: „En als we nu terugkomen, zijn we zó groot, dat ze allemaal tegen ons op moeten kijken, en héél knap, hè moeder, bijna net zo knap als Vader”.

STANISLAUS KOSTA II

'T BEGON ZO PRETTIG!

In Wenen was al voor alles gezorgd. Bij de Paters Jesuiten kwamen ze 't eerst aan, en Stanislaus voelde er zich al heel gauw op zijn gemak. Er was een grote kapel, waar al de jongens van de school 's morgens samen in de Mis kwamen. En Stanislaus mocht misdienaar zijn. Dat vond hij wel 't fijnst van alles. Niet om 't mooie koorhemdje, dat hij aan kreeg: nee daarom niet. Maar wèl, omdat hij dan op 't altaar mocht komen, héél dicht bij 't tabernakel, waar Onze Lieve Heer zelf woont. En hij mocht de priester helpen, die Onze Lieve Heer in zijn handen droeg. Stel je toch eens voor: Onze Lieve Heer zelf in je handen te mogen dragen en te brengen naar iedereen, die Hem maar bij zich wil hebben! O, dan dacht Stanislaus stil: was ik ook maar priester. Ja, *hij* zou Jesus wel áltijd bij zich willen houden, áltijd wel.

Met de jongens kon hij al heel gauw overweg. Ze hielden van hem. Hij was áltijd zo gezellig en niks druktemakerig. Veilig vonden ze 't ook, als hij in hun buurt was. Want dan gebeurde er niets verkeerd. Zij *wisten* wel, dat Stanislaus nooit mee zou doen met lelijke spelletjes.

Nee, als hij er bij was, durfden ze er niet eens over beginnen. Maar 't prettig leventje bij de Paters duurde niet lang. Maximiliaan, de keizer van Oostenrijk, wilde het huis hebben, dat de Paters voor school gebruikten. De jongens moesten dan maar uit elkaar gaan, en zien, dat ze ergens onderkwamen. Gelukkig was Bilinski er, en kon die zorgen voor Paul en Stanislaus. Stanislaus speet het erg, dat hij weg moest. Nu zou hij in 'n ander huis gaan wonen, misschien wel ver van de Paters af. Dan kon hij niet eens meer zo 'ns stil de Kapel inlopen, zonder dat de anderen 't merkten: om Onze Lieve Heer goedendag te zeggen en de H. Maagd. Bleven ze maar in de buurt, dan ging het misschien nog wel eens.

Maar Paul had ondertussen al gedaan zien te krijgen bij Bilinski, dat ze in 'n deftig huis gingen wonen, ver weg, bij een rijke heer: Meneer Kimberger heette die. Of Kimberger goed of slecht was, d'at kon hem niks schelen; als hij maar weg, v'èr weg was van de Paters. Want zolang die het oog op hem hielden, kwam er niets van uitgaan, zo lang en zo laat als hij wilde. En kon hij ook niet omgaan met vrienden, die met hem mee zouden doen; daar zorgden de Paters wel voor.

Stanislaus deed alle mogelijke moeite om Paul er van af te brengen. Maar Paul had het nu eenmaal in z'n hoofd gezet, en dan was er niks meer aan te veranderen. Bilinski huurde de kamers, en Stanislaus moest wel mee: graag of niet. De twee vrienden van Paul zouden er ook komen wonen en, — dachten ze, — Stanislaus plagen we dan net zo lang, tot hij ook mee doet met ons.

STANISLAUS KOSTKA III

HOE STANISLAUS ZIJN VRIENDJE WON.

Arme Stanislaus! 't Was iedere dag hetzelfde voor hem. 's Morgens vroeg, als hij opstond om naar de kerk te gaan, begonnen ze al met plagen. „Blijf toch in je bed, jongen! Moeten wij allemaal wakker worden, voor jouw plezier? Je gaat zeker weer weesgegrootjes bidden bij de Paters, hè? Brave Jesuïet! Speel maar mooi misdienaartje, hoor! Wij blijven liever slapen.”

Hè, Stanislaus' vuisten jeukten dan. Maar hij hield ze stijf vast; nee — kalm zou hij blijven — niets terug zeggen, Jesus had óók niets teruggezegd, al scholden de soldaten ook nóg zo hard. Moeilijk was 't, hoor, maar 't ging toch! — En als hij even later dan aan 't altaar stond, zo héél dicht bij 't tabernakel, o, dan sprongen er tranen in z'n ogen van geluk. Want 't was, of Onze Lieve Heer dan zei: héél zacht: „Dank je, Stanislaus, dank je, vent. 't Is wel moeilijk, hè: niets zeggen. Maar je doet er mij zo'n groot plezier mee. Jij bent mijn vriend, Stanislaus”. — En Stanislaus zei dan: „O Jesus, nog veel, véél meer keren zal ik niets terug zeggen. Maar helpt U mij, — ik wil zo graag Uw vriendje zijn”.

Na de H. Mis begon de school, en dan weer moest hij terug naar huis. 't Plagen begon dan opnieuw, en dikwijls werden Paul en z'n vrienden zó kwaad, om Stanislaus' kalmte, dat ze hem op de grond smeten, hem sloegen en traptten, tot dat Bilinski kwam, om ze uit elkaar te halen.

„'t Is je eigen schuld, Stanislaus,” zei Bilinski nog op de koop toe. Maar Stanislaus verdroeg alles héél stil, want 't was, of Jesus dan weer zei: „Dank je, Stanislaus. Jij bent *mijn* vriendje, hoor”.

Als Paul dan weg was, uit met de jongens, of druk aan 't pret maken, probeerde hij ongemerkt het huis uit te komen. Dat ging zo ge-

makkelijk niet; want Paul had tegen de bedienden gezegd: „Zorg, dat mijn broer in huis blijft. Je loopt alle kans, dat de jongen er nog eens van door gaat en Pater wordt bij de Jesuïeten”.

Stanislaus ging dan heel gewoon 'n praatje maken bij de bedienden, en als ze eenmaal goed en wel aan tafel zaten en druk lachten en praatten, kneep hij er ongemerkt tussen uit en liep zo vlug hij lopen kon, de drukke straten door, naar de arme stadswijken. Dáár, in die enge steegjes, in die bedompte binnenkamertjes, woonden *zijn* vrienden — Hij kwam ze blij maken, de armen, door hartelijk te zijn en vol medelijden met hun verdriet. Van zijn zakgeld had hij fruit gekocht voor de zieken en lekkers voor de kleine kindertjes. Dat deelde hij dan uit, en nooit wilde hij, dat ze er hem voor bedankten. En de kleintjes? Die sprongen rond hem heen. Nee, voor Stanislaus waren ze niet bang! En als hij bij allemaal geweest was, ging hij vlug weer naar huis, om z'n lessen te leren voor de volgende dag. Paul was er dan meestal nog niet. Die kwam pas laat terug met z'n vrienden. — Stanislaus maakte dan dubbel gauw voort met z'n schoolwerk; want dan kon hij Paul nog verrassen met b.v. z'n schoenen te poetsen of andere kleine werkjes, die eigenlijk de knechts moesten doen. En als dat klaar was, hè, dan kon hij fijn gaan lezen in 'n mooi boek. Hij had een práchtig, met verhalen over de H. Maagd. Daar las hij dolgraag in. Maar lang tijd hád hij er niet voor; want als ze thuis kwamen, wilden ze dadelijk naar bed. Moe waren ze, van 't feesten, en uitgelaten. Stanislaus was dan maar weer mikpunt: „Zo Jesuïet, zit je weer te dromen over heilige boeken? 't Is nou mooi geweest, hoor. Vooruit — naar bed! Of denk je dat wij slapen kunnen met licht aan?”

En Stanislaus draaide 't licht uit, stak een kaars op, en las dan verder in bed over de H. Maagd en over Jesus, zijn Vriend, tot hij in slaap viel.

Dat de H. Maagd hem dankbaar was, liet zij hem wel zien, die keer, toen hij ingeslapen was over zijn boek, en vergeten had de kaars uit te blazen. Die brandde naast hem rustig voort. Midden in de nacht werd een van Paul's vrienden met een schok wakker: de kamer hing vol dikke rook! — Stanislaus' bed stond midden in de vlammen — hij zelf sliep kalm door, zonder iets te merken.

„Stanislaus!“ schreeuwde Paul's vriend, zo hard hij kon. En Paul met de twee anderen, wit van schrik, stormden toe om hem te redden. Stanislaus werd wakker door het roepen, en was met één sprong z'n bed uit, tussen de vlammen door. Al het beddegoed was verbrand; tot zelfs het kussen, waar hij op sliep. Maar aan hemzelf, geen wondje te bekennen.

STANISLAUS KOSTKA IV

WAT HIJ DOOR ZIJN GROOT VERTROUWEN GEDAAN KREEG

Midden in December werd Stanislaus ziek, héél ernstig ziek. 't Kwam vooral door het sarren, slaan en schoppen van Paul en zijn vrienden, en door het late opblijven, dat hij om hen wel doen moest. Ze stuurden hem naar bed.

De ziekte werd aldoor erger. De dokter gaf zelfs bijna geen hoop meer. Maar Stanislaus was niets bang om dood te gaan. Heerlijk vond hij het. Hij zou dan naar de hemel gaan, naar Onze Lieve Heer en al de heiligen. In de hemel was het nooit vervelend; daar zou hij altijd gelukkig zijn.

Eén ding deed hem enkel verdriet; 't was, dat Kimberger geen priester in zijn huis wilde hebben. En Stanislaus verlangde zo naar de H. Communie. Nu zou hij misschien wel sterven, zonder het H. Oliesel. Paul en Bilinski durfden Kimberger er niet om vragen. Ze dachten: hij zet ons nog liever het huis uit, dan dat er een priester bij hem over de vloer komt. Daarom zeiden ze:

„Je bent nog niet ziek genoeg om het H. Oliesel te ontvangen. Je moet nog wat wachten. Later misschien”.

Maar Stanislaus wist wel beter. Ze konden hem zoo gemakkelijk niet iets wijs maken. In het leven van de H. Barbara had hij gelezen, dat zij niemand van die haar vereerden, zou laten sterven, zonder het H. Oliesel. Aan haar ging Stanislaus het nu vragen, vól vertrouwen. En zij verhoorde hem. — Op een nacht riep Stanislaus naar Bilinski, die bij hem waakte: „Kniel, kniel Bilinski: daar komt het H. Sacrament aan, de H. Barbara brengt Het mij; twee engelen zijn bij haar. Kniel dan toch, Bilinski!”

Toen sprong Stanislaus op in bed, knielde neer, en bad drie keer: „Heer, ik ben niet waardig, dat U komt onder mijn dak; maar spreek slechts een woord, en mijn ziel zal gezond worden”.

En Bilinski, ademloos van verbazing, zag, hoe Stanislaus zijn hoofd ophief, zijn mond opendeed, net of hij werkelijk te Communie ging. — Hij ging werkelijk te Communie; maar dat liet God niet zien aan Bilinski. Enkel Stanislaus zag het.

Hij ging weer liggen in bed: héél voorzichtig van eerbied — en blij, heel blij waren ze samen: Jesus en Stanislaus.

STANISLAUS KOSTKA V

VAN JESUS, MARIA EN STANISLAUS

Toch ging het met Stanislaus hoe langer hoe meer achteruit. Lang zal hij wel niet meer leven, zeiden de mensen in huis. Hijzelf dacht ook wel, dat hij gauw naar de hemel mocht gaan, en Stanislaus deed z'n uiterste best, om toch maar heel mooi te zijn, als Onze Lieve Heer hem kwam halen. Als hij bijv. erge dorst had, vroeg hij niet dadelijk om te drinken. Dan wachtte hij eerst 'n tijdje: niks plezierig, hoor, als je zo'n droge keel hebt van de koorts. Of soms, als hij zo'n zin had in lezen, vroeg hij expres niet, of ze hem voor wilden lezen. Van 't zelf doen werd hij zo moe. Maar dan vroeg hij 't juist eens 'n keer niet aan de anderen.

„Nee,” dacht hij, „ik zal voor Onze Lieve Heer, en natuurlijk ook voor de H. Maagd, *niets* vragen; maar afwachten. Misschien komen ze straks uit hun eigen voorlezen.” — Hè, wat was dat moeilijk. Maar Onze Lieve Heer was blij met dat offertje en de H. Maagd niet minder.

Stanislaus zelf merkte daar helemaal niets van. En toch was

't zo. Jesus verlangde zó naar Stanislaus, dat Hij op 'n nacht bij hem kwam.

Stanislaus zag de heilige Maagd, die Jesus, zijn Vriendje, op haar armen droeg, naar hem toekomen. O, Maria lachte zó vriendelijk, zó zacht, als enkel Maria maar kan. En toen zij dicht bij hem was, boog zij zich over hem heen, en legde Jesus in zijn armen. — Dat kleine Jesuskindje lag nu tegen Stanislaus aan, en het lachte maar. En Stanislaus, met z'n beide armen om Hem heen, zei maar: „Jesuke, lief Jesuke!” — En hij lachte naar Jesus, en Jesus naar Stanislaus; en Maria naar Stanislaus en Jesus; zó gelukkig waren zij samen. En Maria zei: „Stanislaus, ik kom je ook iets heel fijns vertellen. Jesuke wil graag, dat je Jesuïet wordt. Begrijp je 't goed? Je moet net zo worden als de andere Paters op school. Dat wil Jesus van jou, Stanislaus, dat jij Jesuïet wordt”.

Toen ging de H. Maagd weer weg en het Kindje ook..... maar Stanislaus bleef liggen, nog even roerloos en stil: z'n beide handen vast tegen zijn hart gedrukt; als rustte Jesus daar nog.

STANISLAUS KOSTKA VI

ONTSNAPT

De volgende morgen, toen Bilinski zachtjes de ziekenkamer binnenkwam, lag Stanislaus, met z'n ogen wagenwijd open, hem af te wachten. En hij lachte, lachte: „'k ben weer beter — *helemaal* beter. Zullen wij samen naar de kerk gaan om Onze Lieve Heer en de H. Maagd te bedanken?” Bilinski dacht: Is die jongen gek geworden! — Bilinski wist immers niet, wat er 's nachts was gebeurd. Maar de dokters zeiden ook, dat Stanislaus werkelijk genezen was. Hoe — dat wisten ze niet, en begrijpen deden ze 't ook niet. Stanislaus ging met Bilinski naar de kerk en hij stapte zó kordaat voort, alsof hij van z'n leven nooit ziek geweest was.

Maar toen kwam er voor Stanislaus een heel verdrietige tijd. De H. Maagd had gezegd, dat hij Jesuïet moest worden. Hij zelf wilde niets liever dan dat. Maar hij wist, dat vader nooit zou toestaan, dat hij voor *altijd* van hem weg ging. En als hij Jesuïet werd, ging dat toch niet anders. Als hij 't toch werd, tegen Vader's zin in, zou hij vast en zeker met geweld teruggehaald worden. Dat wist hij

allemaal en met niemand durfde hij erover spreken. Zie je, dat juist maakte hem zo verdrietig. — Als de H. Maagd het gezegd heeft, moet ik het toch doen, en mag ik ook niet langer uitstellen, zei hij eindelijk tegen z'n eigen. Al z'n moed raapte hij bij elkaar; ging naar een van de Paters toe, waar hij dikwijls bij kwam praten en vertelde alles, wat er gebeurd was. Dat was 'n opluchting. Domme jongen, had hij 't maar veel eerder gedaan.

Ja, de Pater zag duidelijk, dat Onze Lieve Heer wilde, dat Stanislaus Jesuïet werd. Hij stuurde hem naar Pater Provinciaal, (die is 't hoofd van alle Paters Jesuïeten in eenzelfde land); want die alleen kon hem aannemen. Maar Pater Provinciaal zei: „Ik mag je niet aannemen, vent, als Vader het niet goed vindt. Weet je wat, probeer het eens bij de Provinciaal van 'n ander land of bij de Generaal; die is de allerhoogste”.

Maar oei, oei, de ene woonde in Augsburg: wel elf dagen achter elkaar lopen, van Wenen af. En de andere in Rome, nog véél verder, wel drie keer zo ver. — Maar Stanislaus zag daar niet tegen op. De H. Maagd had gezegd, wat Onze Lieve Heer van hem wilde: dat zou dus gebeuren, vast en zeker; wie of wat ook in de weg zou staan. „Naar Augsburg moet ik dus, naar die andere Provinciaal. (Dat was de H. Petrus Canisius). Maar hoe kom ik daar naar toe, zonder dat Paul en Bilinski het merken?”

Op 'n keer begon Paul weer te sarren, en, zoals altijd, eindigde het met schoppen en slaan. Stanislaus zweeg anders en verdroeg de pijn stil, zonder klagen. Maar deze keer riep hij: „Paul, als je van plan bent zo door te gaan, ga ik Wenen uit. En als Vader er boos om is, kan ik er niets aan doen, want 't is jouw schuld”. — Toen werd Paul woedend

en snauwde: „Maak dat je weg komt, grote lummel, brave Jesuïet. 'k Wil je niet meer zien! Vooruit....”

Dat was 'n pracht gelegenheid! Die zou hij niet voorbij laten gaan! De hele nacht bad hij vurig tot Maria. Zij moest hem helpen en moed geven, want enkel omdat zij hem gezegd had Jesuïet te worden, daarom deed hij dit waagstuk.

's Morgens, heel vroeg, ging hij naar de H. Mis en te Communie bij de Paters. Daarna vroeg hij de Pater te spreken, die alles wist. Die gaf hem 'n brief mee voor Pater Canisius. Toen kreeg hij 'n kruisje op zijn voorhoofd en Stanislaus ging op weg: met Jesus in zijn hart en onder bescherming van de H. Maagd. 'n Boerenjongenspak trok hij vlug aan in 'n bosje langs de weg. Z'n mooie kleren gaf hij de eerste de beste bedelaar.

STANISLAUS KOSTKA VII

WAT HIJ ER VOOR OVER HAD

Intussen dacht Bilinski: waar blijft die jongen toch zo lang? De bedienden hadden hem gezegd, dat Stanislaus vroeg de deur uitgegaan was, en de boodschap had achtergelaten, dat hij niet kwam eten. Dat gebeurde wel meer; maar nu was 't al zo laat, en nòg kwam hij niet opdagen. — Toen kwam Paul binnen en Bilinski vroeg: „Weet jij niet, waar die jongen uithangt? Ik maak mij ongerust over hem!” — Nee, Paul wist 't niet; 't kon hem niets schelen ook. Maar opeens: wel allemachtig, als dat eens waar was! Paul schrok bij de gedachte. Zou hij. zou hij werkelijk weggegaan zijn na die laatste ruzie? Maar dan is hij naar de Jesuïeten gelopen; misschien wel al ingetreden! Zo'n. . . . ! En zo vlug hij kon liep hij naar de Paters om Stanislaus op te eisen.

„Stanislaus, nee, die is niet hier; wel gewéést, van morgen in de H. Mis,” kreeg hij ten antwoord.

En Paul, woedend van angst voor Vader, die hem natuurlijk de schuld zou geven, en hels op die nare jongen, die het gewaagd

had er vandoor te gaan, reed zo hard hij kon de weg op, die Stanislaus vermoedelijk wel ingeslagen zou zijn. Bilinski en Kimberger reden ook uit. Bedienden werden alle richtingen uitgestuurd, om hem te zoeken. Maar allemaal kwamen ze terug zonder Stanislaus. Kimberger, nog bleek van schrik, vertelde zelfs: dat hij de weg naar Augsburg was opgereden, en dat hij in de verte 'n jongen had zien lopen: precies Stanislaus. Maar toen hij hem bijna had ingehaald, bleven de paarden op eens staan en wilden niet verder. Kimberger begreep toen, dat 't een wonder was. God wilde niet, dat zij Stanislaus zouden inhalen. Hij reed terug, en waagde het verder niet meer, hem nog langer te achtervolgen.

Stanislaus, moe van 't lange lopen: heuvel-op, heuvel-af, altijd maar door, wilde juist wat uitrusten en een boterham eten, (want daar had hij nog geen tijd voor gehad), toen hij Paul in de verte zag aankomen. Woest reed hij in volle galop.

„Och Heer, nu ben ik verloren. H. Maagd help mij toch,” bad Stanislaus. Vlúchten daar was geen denken aan. Het paard, schuimbekkend van 't draven, kwam recht op hem af. Stanislaus, vol moed en vertrouwen, kwam naar voren, en zoals alle bedelaars langs de weg, vroeg hij om een aalmoes. Paul, vuurrood van opwinding, luisterde niet naar wat die bedeljongen daar vroeg, maar riep: „Is hier geen jong edelman voorbij gekomen? Hij ziet er zó en zó uit en lijkt wel wat op jou!” Waarop Stanislaus antwoordde: „Ja, van morgen heel vroeg is zo iemand deze weg afgegaan”. En Paul, zonder verder te vragen, greep vlug in zijn zak naar wat geld, duwde het „die jongen” in zijn hand, gaf het paard de sporen, en reed zo hard hij kon weg.

En Stanislaus, 't eerste wat hij deed, was de H. Maagd bedanken voor haar trouwe hulp, dat Paul hem niet herkend had. Dan ver-

stopte hij zich in een spelonk en bleef daar zitten, tot het gevaar weer voorbij was. Toen ging hij verder; vast vertrouwende op Jesus en Maria, die hem nu zeker ook weer zouden helpen. En jawel — Stanislaus overlegde juist bij z'n eigen hoe hij ongemerkt de poortwachters voorbij zou komen, (want Paul had hen allemaal omgekocht, en precies gezegd, hoe zijn broer er uitzag), toen hem een rijtuig achterop kwam. Een van de Paters uit Wenen zat er in. Die herkende Stanislaus dadelijk en Stanislaus vertelde hem, waarom hij was weggelopen, waar hij naar toe ging en hoe hij, beschermd door de H. Maagd, zo een groot stuk van de weg veilig had kunnen afleggen. Maar dat hij nu nog de poortwachters, die

Paul had omgekocht, voorbij moest zien te komen. De Pater liet hem in het rijtuig stappen en bracht hem voorbij de eerste twee posten. Toen zei Stanislaus, dat hij nu graag weer lopen wou. Dat kostte wel veel meer moeite; maar hij wou Jesus laten zien, dat hij dat heus wel voor Hem over had.

Eindelijk kwam hij in Augsburg aan. Daar hoorde hij, dat Pater Canisius vertrokken was naar Dillingen. Dat was wel een héle dag lopen nog. Maar zonder te aarzelen, zonder er op te letten hoe door en door moe hij was, trok hij verder, enkel maar denkend: ik moet Jesuïet worden, en ik zal niet eerder rusten, vóór ik het ben. — Een van de Paters ging mee. En Jesus liet Stanislaus weer door een wonder zien, hoe dankbaar Hij hem was, voor zijn grote liefde en trouw bij zó veel moeite en tegenslag.

In een dorpje, een paar mijlen van Dillingen af, liepen zij een kerk binnen. Stanislaus verlangde er zo naar, te Communie te kunnen gaan. Met Jesus in je hart ben je weer zo veel sterker. Maar toen hij de deur open deed, zag hij, dat 't een Protestantse kerk was. Nu kon hij niet te Communie gaan, en tranen van spijt rolden over zijn wangen. — Maar opeens straalde helder licht rondom hem, en hij zag engelen, een hele kring van engelen, lichtend en glanzend. Die knielden allen neer, op één na. Want die ene droeg het H. Sacrament. En hij naderde Stanislaus, vol eerbied, en gaf hem de H. Communie. Daarna verdwenen ze allen weer en lieten Jesus en Stanislaus, stralend van geluk, samen achter.

Alleen Stanislaus had de engelen gezien; maar hij vertelde de Pater wat hem overkomen was; en met frisse moed gingen zij verder naar Dillingen. O, Stanislaus voelde zich nu zo sterk. Als Jesus maar bij

hem was, dan kon hij alles! Al moest hij twee keer nog diezelfde weg lopen.

Eindelijk toch kwamen ze in Dillingen aan. Pater Canisius ontving hen allerhartelijkst en Stanislaus vertelde, dat hij van Wenen naar hier gelopen was, wel elf dagen achter elkaar, om toch maar Jesuïet te mogen worden. En Pater Canisius nam hem voor zijn land aan: Stanislaus had z'n doel bereikt.

STANISLAUS KOSTKA VIII

'N WONDERLIJKE KNECHT WAS DAT!

Maar nog niet helemaal was hij gerust. — „Als Vader hoort, dat ik hier ben, laat hij mij dadelijk terughalen,” zei hij tegen Pater Canisius. En daar had hij gelijk in.

Paul was enkele dagen, nadat Stanislaus ontvlucht was, naar Polen vertrokken, om thuis alles te vertellen. „Stanislaus zit nu vast en zeker in een of ander Jesuitenklooster,” zei hij, en Vader was boos geworden héél boos. *Zijn* jongen, waar hij zóveel van hield, voor altijd van hem weg? Dát zou hij niet toestaan, *nooit*. En dan nog wel ontvlucht; als 'n bedelaar langs de wegen gelopen! En dat allemaal om Jesuïet te worden. Wát 'n schànde voor de familie! Zijn jongen 'n bédelaar! Wacht maar, hij zou ze krijgen, Stanislaus en al wat Jesuïet is. Ik laat ze het land uitzetten, héél dat Jesuïetenvolk! We zullen wel eens zien, wie hier baas is. Is Stanislaus niet *mijn* kind? Moet hij mij niet gehoorzamen?

Maar Vader vergat in zijn drift, dat Stanislaus nog meer aan Jesus hoorde, dan aan hem. Dat Stanislaus Jesus éérder moest gehoorzamen dan Vader. Al deed hij er Vader nog zoveel verdriet mee; al kostte het hemzelf nog zoveel, Vader dit verdriet aan te doen, Jesus' wil ging boven *alles*.

Pater Canisius begreep wel, dat Stanislaus in Dillingen óók niet

blijven kon. Maar hij had er al iets op gevonden. Over enkele weken zouden er twee jonge Jesuïeten, die nog niet priester waren, naar Rome gaan. Stanislaus wilde hij met hen meesturen. Dan was Stanislaus ver van Polen af en kon niemand hem meer kwaad doen. Die paar weken moest hij dan nog maar blijven, waar hij was. Pater Canisius kon dan meteen eens zien, of het werkelijk waar was, dat Stanislaus zoveel van Jesus hield.

Hij stuurde hem naar een van de kostscholen van de Jesuïeten, en liet Stanislaus daar het werk doen van 'n gewone huisknecht: schrobben, poetsen, vegen, dweilen en meer van die werkjes. Nou, nog nooit van zijn leven had hij zulke dingen gedaan; wel schoenen poetsen voor Paul, of Paul's kamer zo'n beetje bijvegen.

Maar schrobben — nee — dat was iets nieuws.

Jesus zal in Nazareth ook wel eens de vloer gedweild hebben, dacht hij bij zijn eigen. Hoe zou Jesus dat wel gedaan hebben? En blij, dat hij nu hier het zelfde werk kon doen, als zijn Vriendje hoger in Nazareth, ging hij vol ijver aan de slag, en werkte zó handig en flink, dat iedereen dacht: nou, nou, dat schijnt hij al wel meer gedaan te hebben.

Ook de jongens, die daar op kostschool waren, moest hij bedienen aan tafel. Paul had het eens moeten zien: de zoon van een Pools edelman, die hier het werk van een knecht deed! Maar Stanislaus vond dat heel gewoon. Hij stelde zich voor, dat hij knechtje van de H. Maagd was. Dat hij het werk mocht doen in Nazareth, dat anders Josef en Maria en Jesus deden; dat hij mocht dienen bij hen aan tafel. Dan was hij zo oplettend mogelijk en zorgde hij, zo goed hij kon, voor de jongens. En als hij hun een schaal toereikte, lachte hij vriendelijk, be-

scheiden, alsof hij 'm de kleine Jesus gaf. Dat maakte hem allemaal toch zo blij, zó blij; zo te zorgen voor Jesus en Zijn Moeder, en te werken voor hen, en te sloven voor hen. En de jongens, die wisten niet hoe ze het hadden. Zó'n aardige, zo'n bescheiden en vriendelijke knecht hadden ze nog nooit gehad. Wat hem toch zo aantrekkelijk maakte — ze wisten 't niet; maar 't wás een feit: die knecht, dat was een bijzondere jongen. En toen ze later hoorden, dat die jongen rijker en deftiger was, dan de meesten van hen, dat het de zoon van 'n edelman was, die hier net deed of hij knecht was, uit liefde voor Onze Lieve Heer, om Jesuïet te mogen worden, stonden ze gewoon paf. Dat hadden ze nooit kunnen denken. — En heel veel van hen namen 't besluit, Stanislaus' prachtig voorbeeld te volgen, en werden óók Jesuïet.

STANISLAUS KOSTKA IX

EN TOEN HIJ EINDELIJK ZIJN DOEL BEREIKT HAD

Pater Canisius stuurde Stanislaus nu met de twee anderen : Broeder Jacobus en meester Reynier, naar Rome; om daar, beschermd tegen de vervolgingen van zijn vader, de proeftijd te beginnen, die alle jongens, die Jesuïet worden, dóór moeten maken. Pater Canisius gaf de drie zijn zegen, en vrolijk en blij gingen zij op weg.

Stanislaus, kleine jongen vergeleken bij die grote broeder Jacobus en meester Reynier, heeft 't vólgehouden, en gelopen de lange weg van Dillingen naar Rome. De kleinste was hij, maar de dapperste. Hij kéék niet boos, omdat hij moe werd; of ontevreden, omdat zijn voeten zo'n pijn gingen doen! Hij láchte, láchte door al z'n moeheid heen; want hij liep hier voor Jesus. Hij liep hier uit gehoorzaamheid aan Jesus, omdat hij Jesuïet moest worden, en hij dat enkel kon worden in Rome.

Zo kwam hij aan in 't klooster. Pater Generaal, (dat was de H. Franciscus Borgia) ontving hen. Die werd nu hun vader en zou goed

voor hen zorgen, hoor! Stanislaus moest eerst eens flink uitrusten van de reis. Drie dagen lang werd hij verwend, tot hij hélemaal niets meer voelde van de lange tocht, die achter de rug was. — Toén begon hij zijn proeftijd, samen met andere jongens van zijn leeftijd. Die werden allemaal priester. Maar daar moesten ze eerst veel voor leren. Stanislaus leerde ijverig mee; maar priester . . . ? Neen, priester wèrd hij niet.

De H. Maagd verlangde zó naar Stanislaus en Stanislaus naar de H. Maagd, dat zij hem gauw bij Jesus in de hemel haalde. Stanislaus zelf voelde dat wel. Hij zei 't eens 'n keer tegen een van de Paters. Maar Stanislaus zag er zo flink en gezond uit, dat niemand er aan dacht, dat 't waar kon zijn. Een tijdje later zei hij 't nòg eens. Met een van de Paters liep hij naar een kerk, toegewijd aan Maria. 't Was begin Augustus en de 15e zou 't feest van Maria Hemelvaart daar heel plechtig gevierd worden.

„Ik vertrouw er op, dat ik dit feest in de hemel vier,” zei Stanislaus. — Maar de Pater begreep niet, dat Stanislaus bedoelde, dat hij dood zou gaan. — Enkele dagen later werd hij ziek! Stanislaus ziek! Dat was nog nooit gebeurd. Binnen 'n paar dagen zal 't wel over zijn, dachten ze, misschien had hij last van de warmte. Want 't is heet, hoor, in Rome in de zomermaanden, nou! Maar Stanislaus dacht er anders over. Tegen de frater, die hem naar bed bracht, zei hij: „Binnen een paar dagen ben ik dood”.

„Jij dood — welnee jongen, hoe kom je erbij! Je hebt nog niet eens koorts. Nee, Stanislaus, je moet nog wat bij ons blijven, jongen.”

Stanislaus zei niets meer. Hij wist wel, wat er zou gebeuren. Zelf had hij de H. Maagd gevraagd, om haar feest, de 15e Augustus, mee te mogen vieren in de hemel.

Twee dagen later werd rondverteld in het klooster, ernstig en bezorgd: „Stanislaus heeft er koorts bij gekregen. Laten we bidden, dat 't goed afloopt!”

Ze brachten hem naar een frissere kamer, waar het gezelliger was voor hem. Vóór dat hij in bed stapte, knielde hij neer op de grond en bad, toen maakte hij een kruisteken over het bed en zei: „Dit is mijn laatste ziekte. Van dit bed zal ik niet meer opstaan”.

De 14e Augustus vertelde hij aan de broeder, die hem oppaste: „Vannacht sterf ik, broeder. Ik ga naar de H. Maagd toe, om samen met Jesus en alle engelen en heiligen haar feest te vieren”. En de broeder lachtte: „Maar jongen, er zou een groter wonder nodig zijn om je te laten dood gaan, dan om je te genezen. Je mankeert niets bijzonder en je gaat zó maar niet dood! Tenzij de H. Maagd je graag mee wil nemen naar de hemel op haar feest”.

Diezelfde middag nog kregen Stanislaus' vrienden, die samen met hem de proeftijd begonnen waren, 't bericht: Stanislaus moet bediend worden. — Je begrijpt, wat ze schrokken! Allemaal tegelijk wilden ze wel naar hem toe, om hem nog eens te zien, om met hem te praten. Stanislaus, hun vriend, doodgaan?.....

Voor de bediening mochten zij er allemaal heen. Op hun tenen kwamen zij de kamer binnen, zacht achter-elkaar-aan-schuifelend, met o zo'n klemmend gevoel van binnen, of hun keel dichtgeknepen werd. — Ze knielden neer rondom het bed, waar Stanislaus lag te wachten op Jesus' komst: blij glimlachend, zijn ogen gesloten, als toen die keer in Wenen, toen de H. Barbara hem de H. Communie kwam brengen. Daar hoorden ze in de verte het tingelen van de bel. Pater Rector droeg ons Heer de kapel uit, de gang door, de trap op,

de ziekenkamer binnen. Daar legde hij de H. Hostie neer, voor hem op het witte linnen doekje voor het kruisbeeld, tussen de gewijde kaarsen. Stanislaus deed zijn ogen open, toen Jesus binnen kwam. Hij straalde van verlangen naar Jesus.

Zijn vrienden konden hun tranen bijna niet meer inhouden, toen ze hem zo zagen; en dan te moeten denken: Stanislaus moet weg van ons. — Ze voelden méér nog dan anders, hoe veel ze van hem hielden.

Pater Rector bad de Latijnse gebeden en Stanislaus-zelf antwoordde, helder en duidelijk, dat ze 't allemaal goed verstaan konden., Aan allemaal zei hij ook nog, voor hij de H. Communie ontving, dat 't hem speet, al de keren, dat hij onvriendelijk geweest was; en hij vroeg, of ze hem toch alles vergeven wilden. Pater Rector en de andere Paters en Fraters bedankte hij, omdat ze altijd zo goed voor hem geweest waren en „Pater Generaal héél extra bedanken,” zei hij, omdat die hem opgenomen had in de Jesuïetenorde. — Toen kwam Jesus bij Stanislaus en *bleef* bij Stanislaus of Stanislaus bij Jesus, dat kan ook; want hij stierf in de nacht vóór 't feest van Maria Hemelvaart.

De H. Maagd zelf kwam hem halen; hij zag haar heel duidelijk en zei het aan de Pater, die bij hem knielde: „de H. Maagd en heel veel heiligen rondom haar — ziet U 't niet? — daar komt zij mij tegemoet. O Maria, ja, ik ben klaar om mee te gaan. Ik wil wel graag — ik wil..... wel.....”

Stanislaus' ziel was in de hemel, bij al de heiligen en engelen; bij Jesus en Maria, voor *altijd*.

INHOUD

WILLEM DOYLE

I De vechtersbaas	1
II In dienst van de grote Koning	11
GUIDO DE FONTGALLAND	19
DE H. PAULUS VOOR ZIJN BEKERING	35
DE H. PAULUS NA ZIJN BEKERING	47

STANISLAUS KOSTKA

I Als kleine jongens groot worden.....	67
II 't Begon zo prettig	71
III Hoe Stanislaus zijn vriendje won	73
IV Wat hij door zijn groot vertrouwen gedaan kreeg	77
V Van Jesus, Maria en Stanislaus	79
VI Ontsnapt	81
VII Wat hij er voor over had.....	84
VIII 'n Wonderlijke knecht was dat	89
IX En toen hij eindelijk zijn doel bereikt had	92